Zes-en-veertigste Jaargang No. 18 Vrijdag 3 Mei 1940

WEEKBLAD VAN DEN ALGEMEENEN NEDERLANDSCHEN DIAMANTBEWERKERSBOND

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor Nederland . . f 2.50 per kwartaal
Voor Buitenland . . f 3.25 per kwartaal
(Bij vooruitbetaling.)

REDACTEUR: Dr. HENRI POLAK.

Kantoor: Fransche Laan 9, Amsterdam.
Telefoon der Administratie No. 53065.

ADVERTENTIËN:
Van 1 tot 5 regels . . . . . f 1.50
Elke regel meer . . . . . f 0.30
Contracten voor 500 regels 25 cent
voor 1000 regels 22½ cent per regel.

Comm. van Arbitrage

De Secretaris der Commissie van Arbitrage betreffende geschillen tusschen inzenders en den Redacteur van het *Weekblad* bericht, dat aan zijn adres schriftelijk mededeeling van zulke geschillen kan worden gedaan.

De Secretaris voornoemd,
S. HARTOG.

P. L. Takstraat 20 huis.

Internationale Samenwerking.

Het is nu juist vijf en dertig jaren geleden, dat het Wereldverbond van Diamantbewerkers werd gesticht. Bij zijn oprichting bestond het uit de centrale organisaties van diamantbewerkers in Nederland, België, Frankrijk, Duitschland, Zwitserland, Groot-Britannië en de Vereenigde Staten. Gedurende vele jaren was het een belangrijke stuwende kracht. Het steunde zijn leden als zij met werkgeversorganisaties in botsing waren gekomen, door verschaffing van geld, door stakers aan den arbeid te zetten, door voor dezulken een fabriek te bouwen. Het hield zijn leden in vasten band bijeen. Zijn periodieke congressen waren gebeurtenissen van beteekenis.

Het Wereldverbond heeft zich niet op dit hooge peil kunnen handhaven. Zwitserland en Groot-Britannië gingen verloren, omdat de industrie in deze landen verschrompelde en ten slotte verdween. De Bond te New York is nog slechts in naam lid; hij laat sinds ettelijke jaren niets van zich hooren en komt geen enkele van zijn verplichtingen na. In Duitschland hebben de Nazi's in 1933 alle vakbonden vernietigd, dus ook die der diamantbewerkers. Het Wereldverbond bestaat dus nog slechts uit Nederland, België en Frankrijk.

De in 1929 ingetreden crisis heeft zijn werking verlamd. Er werden geen congressen meer gehouden. Beïnvloeding van loonen, arbeidsvoorwaarden, leerlingwezen en wat dies meer zij, was onmogelijk. De alom heerschende werkloosheid, met hare catastrophale gevolgen, stond alles in den weg.

De betrekkingen tusschen de drie genoemde landen bleven gehandhaafd. Nu en dan kwam het Verbondsbestuur bijeen en besprekingen tusschen Amsterdam en Antwerpen werden veelvuldig gehouden. Er bestond dus wel voortdurend contact, maar de omstandigheden beletten vrijwel alle gemeenschappelijk handelen — met één zeer belangrijke uitzondering: de invoering van de 40-urige werkweek, alsmede één van geringere, doch daarom niet onbeteekenende: de stichting van vacantie- en feestdagen-fondsen. Op het stuk van de loonen en van het leerlingwezen kon echter niets worden bereikt.

Misschien zal er nu in dit opzicht iets veranderen.

Het is met België en Nederland thans anders gesteld dan betrekkelijk weinige jaren geleden het geval is geweest. Na den oorlog 1914-1918 was het tusschen deze beide landen alles behalve koek en ei. Maar gaandeweg trad verbetering in en nu zijn de betrekkingen tusschen de beide landen zoo goed, dat men ze innig zou mogen noemen. Voorname figuren uit politieke en economische kringen bepleitten in den jongsten tijd hechte samenwerking, o.a. door middel van een tolverbond, en hunne betoogen vonden alom weerklank en instemming.

Een vonk van dit vuur heeft zich in onze kringen vertoond.

In de onlangs gehouden jaarvergadering werd het denkbeeld geopperd, binnen redelijken tijd een internationale bijeenkomst te houden. Een eigenlijk congres van het Wereldverbond kan, zoo lang de oorlog duurt, niet bijeengeroepen worden. Maar een samenkomst van de Bondsraden van den A.D.B. en van onzen Bond is mogelijk en men achtte haar wenschelijk.

Met het Bestuur van den A.D.B. werd het denkbeeld besproken en het vond bij dit college instemming. Indien er nu niets gebeurt, dat de uitvoering van het voornemen verijdelt — wij leven in een ongewonen tijd, waarin van alles kan geschieden — dan zullen binnenkort de beide Bondsraden, onder leiding van beide Besturen bijeenkomen, om met elkander van gedachten te wisselen, eventueel overeenstemming te bereiken, nopens verschillende aangelegenheden, die tot het terrein der practische politiek behooren.

Daar is, bij voorbeeld, de netelige quaestie van het vacantiefonds. Indien iedereen jaarlijks een en vijftig weken zou werken, dan zou er geen quaestie, laat staan een netelige, wezen. Want dan zou een elk in de vacantieweek een vol weekloon ontvangen. Maar het is, helaas, anders. Weinig talrijk zijn zij, die een jaar zonder onderbreking werken. De meesten moeten telken jare weken of maanden verzuimen, zoodat zij in de vacantieweek slechts een deel, vaak genoeg slechts een gering deel van een weekloon kunnen innen. Hierin behoort verandering te worden gebracht, hetgeen zeer wel mogelijk is. Indien van de werkgevers in beide centra medewerking kan worden verkregen, is het euvel in een ommezien uit de wereld. Een kleine verhooging van het percentage, die niets beteekent als zij zoowel daar als hier wordt gestort, en alles is in orde. Misschien zal de te houden samenkomst er den stoot toe kunnen geven.

Dan is er de groote quaestie van de loonen, beter gezegd: van internationale tarieven. Deze zaak is op congressen van het Wereldverbond herhaaldelijk aan de orde geweest. Men is er nooit in geslaagd zelfs maar een begin van oplossing van het probleem te vinden. Had men haar een jaar geleden weder op het tapijt gebracht, dan zou er niet de geringste kans zijn geweest op beter resultaat. Maar nu is het er anders mede gesteld. Er is thans wel uitzicht op, dat de oude wensch verwezenlijkt zal worden. Want dank zij de medewerking van de Belgische Regeering zijn allerlei maatregelen getroffen en ten deele reeds ten uitvoer gelegd, die met elkander een einde kunnen maken aan den chaos en den grondslag kunnen worden van een geordenden toestand, die totstandkoming van internationale tarieven zal toelaten.

Er is volstrekte eenheid tusschen Nederland en België op het stuk van den arbeidsduur.

Het zelfde geldt voor de betaling van loon in de vacantie en op feestdagen.

Er behoort eenheid te zijn wat loonen en tarieven betreft. Zij zal wellicht niet gemakkelijk zijn tot stand te brengen, maar zij kan verwezenlijkt worden, als hetgeen in België bezig is te geschieden zijn beslag zal hebben gekregen en zijn invloed, die nu reeds merkbaar is, zal uitoefenen.

Er zijn nog andere aangelegenheden, van mindere beteekenis, die in de te verwachten samenkomst aan de orde kunnen, wellicht ook zullen worden gesteld. Maar bij de aanwijzing van de voornaamste en meest voor de hand liggende kan het gelaten worden.

Wie weet, misschien zal in de internationale woestenij een bescheiden bloempje ontluiken, zinnebeeld van hetgeen komen zal, als de waanzin van den oorlog heeft uitgewoed en de menschheid tot het besef zal zijn gekomen, dat vrijheid, welvaart en geluk niet door geweld, doch slechts door samenwerking verkregen kunnen worden.

H. P.

OUD KOPER EN NIEUWE LEVENSKRACHT.

Aanvragen om hulp of steun van het K.S.F. „N. L." moeten altijd schriftelijk worden gedaan. Formulieren daartoe zijn kosteloos verkrijgbaar aan het Boortbureau Franschelaan.

HET BESTUUR VAN HET K.S.F. „N. L."

VOOR DE MILITAIREN.

Soldij buitengewoon dienstplichtigen.

Van verschillende zijden bereikten ons vragen omtrent de soldij en andere vergoedingen, die aan de opgeroepen buitengewoon dienstplichtigen worden uitgekeerd. Men klaagde er over, dat men als buitengewoon dienstplichtige minder ontvangt dan de gewoon dienstplichtigen.

De buitengewoon dienstplichtigen worden namelijk bij eerste oefening gelijkgesteld met gewoon dienstplichtigen, die hun *eerste oefening* vervullen. Zoo lang zij duurt, dus zoo lang men in de depôts vertoeft, ontvangt men *geen* mobilisatie-toelage en *geen* vergoeding voor menagegeld bij periodiek verlof.

* * *

Regeling vergoeding ongehuwden.

De Regeeringspersdienst meldt:

De Minister van Defensie heeft op 1 April 1940 een regeling vastgesteld, waarbij de mogelijkheid is geopend, dat ongehuwde dienstplichtigen, die door het verblijf in werkelijken dienst niet in staat zijn zekere geldelijke verplichtingen na te komen, in het genot komen van een geldelijke vergoeding.

Deze regeling wordt thans gedrukt en zal binnen een paar dagen kunnen verschijnen.

Deze regeling betreft voornamelijk uitgaven voor kamerhuur, opbergen en bewaren van meubelen en andere goederen, ziekenfonds, begrafenisfondsen enz., vakbondscontributie, huisvesting gedurende verlof en loon van een tijdelijken vervanger in het bedrijf.

Het ligt niet in de bedoeling, dergelijke uitgaven tot het volle bedrag te vergoeden. Er zijn verschillende grenzen gesteld. Zoo is als algemeene regel bepaald, dat — met uitzondering van het loon voor een vervanger — de gezamenlijke vergoeding ten hoogste 50 cent per dag bedraagt. Verder, dat kamerhuur voor niet langer wordt vergoed dan tot het einde van de maand, volgende op die van opkomst, en dat vakbondscontributie slechts wordt vergoed tot een bedrag van ten hoogste 20 cent per week.

Wat den vervanger in een bedrijf betreft, zal de vergoeding ten hoogste f 1.50 per dag bedragen.

Zoowel ten opzichte van het loon van zulk een vervanger, als ten opzichte van al de andere uitgaven staat voorop, dat de vergoeding nimmer hooger zal zijn dan noodig is, om den dienstplichtige in staat te stellen aan zijn geldelijke verplichtingen te voldoen. Wanneer hij dus, uit welken hoofde ook, deze verplichtingen kan nakomen zonder vergoeding te genieten, komt hij niet voor vergoeding in aanmerking. Ook wordt geen vergoeding voor het loon van een vervanger in het bedrijf uitgekeerd, indien dit uit de inkomsten van het bedrijf betaald kan worden.

Het ligt voor de hand, dat zij, die kostwinner voor familieleden zijn, in het algemeen van een vergoeding volgens de nieuwe regeling uitgesloten zijn. Voor zooveel noodig, genieten hun verwanten kostwinnersvergoeding en zij zelf kunnen gewoonlijk geen moeilijk-

heden hebben met kamerhuur, opbergen van meubelen en dergelijke. Echter kan het geval zich voordoen, dat de kostwinner niet met zijn verwanten samenwoont, zelfs op verren afstand van hen een betrekking bekleedt, en in zulke gevallen kan het voorkomen, dat de verwanten wel met kostwinnersvergoeding geholpen worden, maar dat de dienstplichtige zelf toch nog met geldelijke moeilijkheden zit. De nieuwe regeling laat de gelegenheid open, om in dergelijke gevallen ook den dienstplichtige zelf in zijn uitgaven eenigszins tegemoet te komen.

De regeling is in hoofdzaak van toepassing op ongehuwden. Echter sluit zij niet uit, dat ook gehuwden of zij, die men gewoonlijk met gehuwden gelijkstelt, voor een vergoeding in aanmerking komen, welke voor henzelf bedoeld is. Dergelijke gevallen zullen echter wel hooge uitzonderingen zijn. Men zal hier moeten denken aan gevallen, waarin b.v. de vader niet met de vrouw en kinderen samenwoont en waarbij ook al weer geldelijke moeilijkheden voor den dienstplichtige kunnen blijven bestaan, al genieten vrouw en kinderen kostwinnersvergoeding.

De dienstplichtige, die vóór vrijgezellenvergoeding in aanmerking wil komen, moet zich bij zijn commandant vervoegen, om een daartoe strekkende vragenlijst te ontvangen. Deze lijsten zullen binnen enkele dagen vanwege het Departement van Defensie aan de commandanten worden verstrekt. De dienstplichtige moet dan op deze lijst allerlei gegevens vermelden en haar vervolgens bij den commandant inleveren. Hij zendt haar aan den burgemeester van de woonplaats, die een onderzoek instelt en zijn bevindingen meldt. Dan gaat alles naar den Minister van Defensie, die beslist.

De betaling van de vergoeding zal wekelijks geschieden.

Van tijd tot tijd zal worden gecontroleerd, of de vergoeding noodig blijft.

Kroniek.

Kwade boodschap.

Te Londen bestaat een instelling, getiteld Central Jewish Boycott Committee for the boycott of German goods and services (Centraal Joodsch Boycottcomité voor den boycott van Duitsche goederen en diensten). Op 2 April 1940 heeft dit Comité een manifest in vier talen (Engelsch, Fransch, Nederlandsch en Jiddisch) uitgevaardigd waarin het in felle bewoordingen er zijn afkeuring èn afschuw over uitspreekt, dat er blijkbaar nog Joodsche handelaren zijn, die, in weerwil van alles wat de Joodsche bevolking in het Derde Rijk, Bohemen en Polen te verduren heeft, toch industriediamanten daarheen verkoopen, die mede dienstig zijn voor oorlogs-doeleinden of die, door diamant te zenden ter bewerking, de ondernemers aldaar de beschikking verschaffen over buitenlandsch geld.

Het manifest geeft naam en adres van *vijf* firma's te Antwerpen en wekt op tot scherpen boycott.

Er is alle reden om aan de werkelijkheid dezer gewraakte handelingen en gedragingen niet te twijfelen.

Overnemen der namen moet echter voorzichtigheidshalve voorshands achterwege blijven, omdat, zonder kennis van het desbetreffende materiaal te hebben genomen, hier niet kan worden beoordeeld of de genoemden zich inderdaad aan de gesignaleerde feiten hebben schuldig gemaakt.

H. P.

Officiëele Mededeelingen.

BETALING VAN LOONDERVING
aan de Joodsche werklieden, werkzaam in personeelen, waar op de Christelijke feestdagen wordt verzuimd.

Naar aanleiding van bij het Bestuur ingekomen verzoeken van Joodsche werklieden, werkzaam in de personeelen welke op de Christelijke feestdagen verzuimen, nopens hun eventueele aanspraken op vergoeding van het verzuim op die feestdagen, berichten wij u, dat de beide Besturen de volgende regeling voor deze vergoeding hebben vastgesteld:

1. Alle werklieden, werkzaam in de personeelen, die op de Christelijke feestdagen moeten verzuimen, hebben recht op vergoeding van de loonderving;
2. de Joodsche werklieden, in zulke personeelen werkzaam, die naar het oordeel van de beide Besturen aanneembaar maken, dat zij uit geloofsovertuiging ook op de Joodsche feestdagen niet werken, hebben bovendien aanspraak op vergoeding van verzuim op hetzelfde aantal Joodsche feestdagen als de werklieden werkzaam in de Joodsche personeelen.

De werklieden, die van oordeel zijn, dat zij op deze vergoeding van loonderving aanspraak kunnen maken, moeten zich vóór 7 Mei a.s. schriftelijk tot ons Bestuur wenden.

Den werkgevers wordt verzocht, de declaratie van de vergoeding, die zij hebben betaald, op Dinsdag 21 Mei a.s. bij de Waarborg- en Trustmaatschappij in te dienen. Nadien zal ten spoedigste de terugbetaling geschieden.

Inzending van de declaratie na dezen datum geeft vertraging in de terugbetaling.

De formulieren hiervoor worden door de Waarborg- en Trust Maatschappij beschikbaar gesteld.

LET OP DE WIJZIGINGEN!!
WERKLOOZENUITKEERING 1940.

DAGELIJKS STEMPELEN, OOK ZATERDAGS.

voor de leden, die reglementaire werkloozenuitkeering ontvangen.

Overeenkomstig het voorschrift van de Overheid moeten de leden, die aanspraak kunnen maken op reglementaire werkloozenuitkeering, dagelijks 's morgens tusschen 9 en 9.45 uur zich melden in het Bondsgebouw, onderhuis, aan het daarvoor aangegeven loket.

Echter op Maandag van 10.30 tot 11 uur en op Vrijdag, den uitkeeringsdag, van 10.30 tot 11 uur.

Ook in de wacht week moet deze melding dagelijks geschieden. Den werkloozen zal een kaart worden verstrekt die bij de melding moet worden getoond, waarop dan een stempel zal worden gezet als bewijs, dat aan het voorschrift is voldaan.

Voor elke stempel, die ontbreekt, moet een dag uitkeering minder worden verstrekt.

De uitkeering op Vrijdag mag alleen geschieden na overlegging van deze stempelkaart. Uitzonderingen mogen hierop niet worden gemaakt, tenzij in gevallen, waarvoor afdoende verantwoording kan worden gegeven.

OPGELET!

Voor de uitkeering bij gedeeltelijke werkloosheid, overeenkomstig de bepaling in artikel 24 van het reglement voor de Werkloozenkas, moeten de leden, die recht op uitkeering hebben, zich

MAANDAG 6 MEI 1940,
's middags van 12.30—1.30 uur

melden, voorzien van BONDSBOEKJE 1940-1941 en afrekenbriefje.

Zonder zulk een bewijs MAG GEEN uitkeering worden verstrekt.

De uitkeering mag dan slechts aan die leden worden verstrekt voor zoo ver zij in die week minder dan 25% boven het voor hen geldende UITKEERINGSBEDRAG hebben verdiend.

De uitkeering bij ziekte zal uitsluitend Donderdag 9 Mei 1940 van 10½-11 uur worden betaald.

VERGOEDING
van de loonderving wegens verzuim op de Pinksterdagen.

De Besturen van de A.J.V. en den A.N.D.B. hebben bepaald, dat de volgende categorieën werklieden aanspraak hebben op vergoeding van loonderving wegens verzuim op den 2en Pinksterdag.

1. De werklieden, die Vrijdag 10 Mei hebben gewerkt en in de week eindigende 18 Mei één of meer dagen werken;
2. De werklieden, die in de week eindigende 18 Mei alle dagen van Dinsdag tot Vrijdag werken.

Aangifte van Werkloosheid in het Bondsgebouw.

De leden, die bij werkloosheid f 0.30 per week contributie betalen, melden zich

DONDERDAG 9 MEI 1940,

des middags van 1—2 uur in het onderhuis van het Bondsgebouw.

De leden, die f 0.20 of f 0.40 per week contributie betalen, melden zich

DONDERDAG 9 MEI 1940,

's middags van 1—2 uur, loket kassier.

Aangifte voor uitkeering bij ziekte,
ZIE BONDSBOEKJE.

Certificaten.

Het Bestuur bericht, dat op verzoek van het Bestuur van den A.D.B. voorloopig geen certificaten voor Antwerpen worden verstrekt.

Loop van het ledental.

van 1 April 1940 tot en met 27 April 1940.

Ingeschreven

Vakgroep	Opnieuw lid Hst. I Art. 3	Terug van Antw. m/c.	Opnieuw lid	o/v. and. Bond	Leerling nu lid
1	—	—	—	—	1
2	—	—	2	1	19
3	—	—	1	—	—
4	1	—	—	—	1
5	—	—	—	—	—
6	—	—	—	—	—
7	—	—	—	—	—
8	—	—	—	—	—
9	—	1	—	—	—
Totaal	1	1	3	1	21

Afgeschreven

Vakgroep	Langdurige werkloosheid	Wegens verwaarloozing v/h. lidmaatschap.	Bedankt	Overleden	o/n andere bond
1	—	—	1	—	—
2	3	3	5	—	3
3	1	—	2	1	—
4	—	—	4	—	—
5	1	—	—	—	—
6	—	1	—	1	—
7	—	—	—	—	—
8	—	—	—	—	—
9	1	—	—	—	—
Totaal	6	4	12	2	3

Aantal leden op 31 Maart 1940 3288
bij 27
3315
af 27
Aantal leden op 30 April 1940 3288

Statistiek der Werkloosheid.
Week eindigende 27 April 1940.

Van Vakgroep	M.	V.	Totaal
1	117	5	122
2	889	—	889
3	196	2	198
4	42	75	117
5	64	—	64
6	38	—	38
7	—	28	28
8	11	—	11
9	21	3	24
	1378	113	1491

tegen 1458 in de vorige week.
Aantal leden 3288.

Werkenden in de Diamantindustrie.
Totaal (voorloopig vastgesteld) 1708 in de week eindigende 27 April 1940.

Van Vakgroep	De geheele week	4 dagen minder	Totaal
1	56	38	94
2	1152	67	1219
3	111	3	114
4	217	16	233
5	6	—	6
6	2	—	2
7	1	—	1
8	8	—	8
9	31	—	31
	1584	124	1708

Overzicht der Ziekenuitkeering.
in de week van 22—27 April 1940.

Vakgroep	Aantal	Bedrag
1	4	f 25.16
2	37	- 300.89
3	4	- 23.—
4	7	- 38.77
5	1	- 14.—
6	—	- —
7	—	- —
8	1	- 25.20
9	—	- —
	54	f 427.02

Contributie.
Week van 27 April 19 .

Werkenden. (Leden Werkloozenkas).

7	zegels à f 3.—	f	21.—
64	„ „ - 2.50	-	160.—
77	„ „ - 2.—	-	154.—
293	„ „ - 1.75	-	512.75
709	„ „ - 1.50	-	1063.50
130	„ „ - 1.25	-	162.50
138	„ „ - 1.—	-	138.—
44	„ „ - 0.70	-	30.80
12	„ „ - 0.30	-	3.60
1474			f 2246.15

Werklooozen.
(Leden en niet-leden Werkloozenkas).

157	zegels à - 0.50	f	78.50
736	„ „ - 0.40	-	294.40
373	„ „ - 0.30	-	111.90
831	„ „ - 0.20	-	166.20
2097		f	651.—
3	oude weken	-	0.60 - 651.60
			f 2897.75

Hiervan voor de Werklozenkas.

Werkenden.

441	zegels à - 1.—	f	441.—	
839	„ „ - 0.75	-	629.25	
138	„ „ - 0.50	-	69.—	
44	„ „ - 0.20	-	8.80	
12	„ „ - 0.10	-	1.20	
1474				f 1149.25

Werkloozen.

157	zegels à f 0.30	f	47.10		
736	„ „ - 0.20	-	147.20		
373	„ „ - 0.10	-	37.30	- 231.60	f 1380.85
1266					f 1516.90

Niet-leden Werkloozenkas.

a. Zij, die recht hebben op werkloozenuitkeering uit de Hoofdkas.

1	zegels à f 2.50	f	2.50
2	„ „ - 1.75	-	3.50
3	„ „ - 1.50	-	4.50
1	„ „ - 1.25	-	1.25
1	„ „ - 0.70	-	0.70
8		f	12.45

b. Zij, die geen recht hebben op Werkloozenuitkeering.

50	zegelsEw. à f 1.—	... f	50.—	
1	„ „ „ - 2.—	... -	2.—	
1	„ „ „ - 1.50	... -	1.50	
4	„ „ „ - 1.—	... -	4.—	
76	„ „ „ - 0.75	... -	57.—	
58	„ „ „ - 0.50	... -	29.—	- 143.50
190				f 1672.85

Ontvangen van B-leden.
376 zegels à f 0.20 ..... f 75.20

Maatschappelijk Werk.

De Jeugdgroep.

Het weekeind te Over Holland zeer geslaagd!

De deelnemers vertrokken in twee ploegen. De eerste vertrok 's morgens 10 uur en de tweede 's middags 3 uur van de Berlagebrug. Schrijver dezes behoorde bij de laatste ploeg. Ondanks den stroomenden regen hadden wij een prettigen tocht. Onze aankomst was een komisch gezicht. Uit de jassen, jurken, blouses, schoenen, enz. droop het water. Nadat wij ons verkleed hadden, werd eenigen tijd gerust, waarna een korte wandeling in den omtrek werd gemaakt. Wij ontmoetten de anderen en gezamenlijk keerden wij terug naar onze mooie verblijfplaats aan de Vecht. De tafel werd inmiddels gedekt en na een welkomswoord van Ies Mug werd gegeten. 's Avonds maakten wij een wandeling naar Breukelen. Om half twaalf gingen wij naar bed, om.... te slapen, maar voorloopig zou hier niets van komen, want van Ies Mug en Boortje van Oesteren waren de pyama's dichtgenaaid (nog wel met ijzergaren). De jongens hadden hierom de grootste pret, maar de meisjes daarentegen niet, want Boortje liet lekker niets merken. Ook andere grappen werden uitgehaald, waarvan er helaas eenige mis-

lukten. Om half een sliepen allen. 's Morgens half zeven waren wij wakker en toen begon de pret opnieuw. Ies miste zijn kousen en overhemd, Ab zijn onderbroek, anderen weer iets anders. Ja, het was een schouwspel en hij, die alles op touw had gezet, had als voorzorgsmaatregel zich het eerst aangekleed.

Maar aan alles komt een einde en ook aan het gezoek. Om half negen had ieder zijn vermiste spulletjes terug en werd gegeten. Wij bleven nog eenigen tijd gezellig zittten, waarna wij gingen wandelen. Om half twaalf kwamen wij terug om koffie te drinken, waarbij door het Bestuur gebak werd aangeboden, wegens het drie-jarig bestaan van de Jeugdgroep. In eenige treffende woorden werd dit feit door Ies Mug herdacht. Door de deelnemers werd bij monde van Simon Hakker het Bestuur dank gezegd, voor het vele en goede werk verricht. Na deze korte plechtigheid was men eenigen tijd vrij. Om circa half twee werd weer gegeten; ook nu bleven wij weer eenigen tijd gezellig aan tafel zitten, waarna alles voor de terugreis in gereedheid werd gebracht. De keuken, alsmede de huishoudelijke diensten waren volmaakt in orde. De leiding van het Natuurvriendenhuis, was tevreden. Evenals de heenreis, verliep de terugreis zonder pech. Om half zes kwamen wij op de Berlagebrug aan. Opgetogen en met leuke herinneringen aan dit laatste weekeind togen wij huiswaarts.

OPGELET!

BELANGRIJKE MEDEDEELINGEN!

Betreft: *Excursie.*

De aangekondigde excursie naar de Zuidergasfabriek op Zaterdagmiddag 4 Mei 1940 gaat *niet* door!

De Moderne Dansclub.

Er wordt voorloopig *niet* meer gedanst! *Zegt dit s.v.p. voort!*

Contributie.

Sectiehoofden, op Woensdagavond 8 Mei 1940 is er weer afrekenen. *Komt s.v.p. om half acht! Int trouw de contributie!*

Publicaties, enz.

Leest iederen avond de rubriek Vereenigingsberichten in Het Volk!

Een geslaagde dansavond.

Op Woensdagavond 17 April 1940 hielden wij een dansavond, onder leiding van Ab van Praag. Er werd lustig gedanst en wij danken Ab nogmaals voor zijn prettige leiding.

Onze praatavond.

Onze praatavond van 24 April 1940 werd wegens den hevigen regen slecht bezocht en heeft zoodoende niet aan het gestelde doel kunnen beantwoorden.

Van de Speeltroep.

Leden van de Speeltroep, bezoekt trouw de repetities op Maandagavond in *De Valk* en.... komt vooral op tijd. Het programma kan dan alleen slagen, wanneer ieder medewerking verleent.

De slotbijeenkomst.

Zij wordt gehouden op Zondagavond 26 Mei 1940 in het gebouw *Handwerkers Vriendenkring.* Het programma wordt uitgevoerd door de Speeltroep. Spreker is *Dr. Henri Polak.* De toegangsprijs bedraagt 20 cent, belasting inbegrepen.

Kaarten zijn bij de sectiehoofden, op de bijeenkomsten en bij den concierge van het Bondsgebouw verkrijgbaar. *Koopt en verkoopt allen kaarten!*

DE LAATSTE OPROEP.

Gevaar!
Van den Jeugd-Kunstbeschermingsdienst.

Deze dienst zal monumentale gebouwen en verzamelingen op het gebied van Kunsten en Wetenschap beschermen tegen luchtaanvallen. Hulp zal moeten worden verleend, bij brand, instortingen, enz. Vooral jeugdige personen kunnen hierbij goede diensten bewijzen, gezien de ouderen in oorlogstijd een andere taak moeten vervullen.

Meisjes en jongens, die zich voor dezen dienst aanmelden, zullen er deskundig voor worden opgeleid. Formulieren voor aanmelding worden gaarne op aanvrage toegezonden. Men dient er echter rekening mede te houden, dat deze formulieren ook door een der ouders onderteekend dienen te worden.

Men kan zich beschikbaar stellen:

1. Tusschen 8 uur 's morgens en 8 uur 's avonds.
2. Tusschen 8 uur 's avonds en 8 uur 's morgens.

Laten wij hopen, dat deze Jeugd-Kunstbeschermingsdienst *geen* werk zal behoeven te verrichten, maar.... het is ons aller taak, indien wij ons hiervoor nog niet aangemeld hebben, dit alsnog te doen. *Kent je plicht en meldt je aan!*

Correspondentie betreffende ons werk wordt gezonden aan: Jo Blik, p. a. Wed. P. Meijer van Moorselaar, Bertelmanstraat 20, Amsterdam, Z. JO BLIK, *Secretaris.*

De Boekerij.

De Bibliotheek-Commissie bericht, dat de Boekerij ingaande

WOENSDAG 8 MEI,

a.s. als volgt geopend zal zijn:

Op Maandag, Dinsdag en Woensdag, des morgens van 9—10 uur, en op WOENSDAGAVOND van 8 tot 9 uur.

Op vertoon van Bondsdiploma 1940-1941. met niet meer dan twee weken schuld, of leerling-diploma, bestaat op deze dagen gelegenheid zich als lezer te doen inschrijven.

Den lezers wordt verzocht, hun adresveranderingen ook bij de administratie der Boekerij mede te deelen.

* * *

De B.C. bericht, dat de bondsdiploma's 1940-1941 gecontroleerd zullen worden. Ieder wordt verzocht zijn diploma EEN KEER mede te brengen.

DE BIBLIOTHEEK COMMISSIE.

Verslagen van Vergaderingen.

VERSLAG van de vergadering van den Bondsraad, bedoeld in art. 15 der Statuten, op Woensdag 3 April 1940, des morgens 10 uur, en volgende dagen, in het Bondsgebouw. Verslaggever: Is. Bonte.

IV

Mug: Ik heb gehoord, dat in die vergadering een werkgever mededeelde, dat hij van de 8 jongens, die hij van de Vakschool kreeg, 7 wegens ongeschiktheid moest wegsturen.

Mendes Monteiro: Hij moest betalen!

Mug: Ik geloof niet veel van die ongeschiktheid. Er is hier gewezen op het feit, dat zich zoo weinig leerlingen aanmelden en blijven. Spr. is van oordeel, dat dit in hoofdzaak de schuld van den werkgever is, die zich zoo lang voor zijn leerling interesseert, als hij voordeel van hem heeft. Spr. haalt een voorbeeld aan van een leerlinge, wie een veel hooger loon toekwam dan zij genoot. Het Bestuur heeft den werkgever weten te overtuigen van het recht van deze leerlingen op meer loon. Het gevolg is geweest, dat zij ter verantwoording werd geroepen, hetgeen haar niet beviel; zij zocht een betrekking buiten het vak. Indien zij daarin slaagt, komt zij bij ons nooit meer terug.

Slier: Dat is de dictatuur, die Mendes bedoelt.

Mug: Indien wij geen einde maken aan dergelijke practijken, kunnen wij de moeite besparen leerlingen te zoeken. Indien de werkgevers niet willen medewerken, laat ons dan trachten het bedrijf in stand te houden met hetgeen wij nog hebben. Er was een werkgever, die in zijn eigen bedrijf leerlingen wilde opleiden; de practijk heeft geleerd, dat het beter is, niet opnieuw met dezen man in zee te gaan. Spr. dringt er bij het Bestuur ernstig op aan, wanneer er verzoeken komen van werkgevers, om leerlingen buiten de Leerlingen-Commissie op te leiden, deze zeer ernstig in overweging te nemen.

Hartog: Juist niet in overweging nemen.

Voorzitter: Dergelijke gevallen doen zich niet voor.

Mug: Ik sluit mij aan bij het verzoek van Mendes om van de leerlingen volleerde arbeiders te maken. Spr. pleit voor opleiding in de Vakschool, omdat de leerlingen daar aan den arbeid kunnen blijven. Dan moeten de voorwaarden voor hen zoo gunstig mogelijk zijn: een behoorlijk zakgeld en veertien dagen vacantie. Ten einde tot een 14-daagsche vacantie voor jeugdigen te geraken, hebben de Jeugdraad van het N.V.V. en andere instanties van onze arbeidersbeweging zich tot den Minister van Sociale Zaken gewend.

Spr. wil nog een enkele opmerking maken over het contact tusschen Bestuur en Bondsraad. Er zijn gebeurtenissen geweest, die het wenschelijk hebben gemaakt, dat het Bestuur den Bondsraad zou hebben geraadpleegd of ten minste met de feiten in kennis zou hebben gesteld. Spr. herinnert er aan, dat Hartog nu ongeveer anderhalf jaar geleden den Voorzitter de vraag gesteld heeft of hij hem iets omtrent de Combinatie zou kunnen mededeelen. De Voorzitter antwoordde hem, dat er binnenkort een rapport zou verschijnen en dat dan de Bondsraad op de hoogte gesteld zou worden van den gang van zaken. Tot nu toe hebben wij er niets meer van gehoord. Men fluistert, dat de Combinatie van het tooneel verdwenen is en dat het daarin gestoken kapitaal als verlies moest worden afgeschreven. Spr. adviseert om de 200.000 gulden, welke de Bondsraad beschikbaar heeft gesteld, als verlies af te schrijven.

Voet: Het zal wel moeten.

Mug: Het Bestuur heeft toegezegd, dat, wanneer de delegatie uit A.J.V. en A.N.D.B. uit Antwerpen terug zou zijn, de Bondsraad volledig nopens de resultaten zou worden ingelicht. Spr. had na haar terugkomst een bijeenroeping van den Bondsraad verwacht.

Keizer is van oordeel, dat het traditie is, hulde te brengen aan het Bestuur, al is dit dan niet altijd gemeend.

(Geroep): Hè, hè, hè, hè!

Keizer: Dat geldt zeer stellig niet voor hier. De afgeloopen periode van den Bond wettigt een woord van hulde aan het Bestuur voor de wijze, waarop het zich van zijn taak gekweten heeft. Wat het b.v. voor de gemobiliseerden heeft gedaan, stemt tot dankbaarheid. Spr. beschouwt de Jaarvergadering als een groote schoonmaak: als men iets op het hart heeft, bewaart men het voor de Jaarvergadering. Des Voorzitters rede vond spr. niet zoo in mineur gesteld als die in de vorige Jaarvergadering, hoewel hij haar nog iets te pessimistisch vond.

Het ledental der A.J.V. is met 90% gedaald, doch dat van den A.N.D.B. niet.

Hartog: Dan is de positie nog veel gevaarlijker!

Keizer: Ik heb in de toekomst van ons vak geen vertrouwen meer. Spr. is huiverig als hij over loonsverhooging spreekt. Toen in de laatste Bondsraadsvergadering loonsverhooging voor het achtkant aan de orde kwam, vernam hij, toen hij in de fabriek terugkeerde, dat de prijzen van het achtkant waren gedaald en de algemeene toestand in het vak slechter was geworden. Dat is geen défaitisme. Het hindert spr., dat, wanneer werkgevers bereid zijn eenige verbeteringen te bewerkstelligen, de Regeering er afwijzend tegenover staat. Voor velen is de vacantieweek een aanfluiting. Wanneer men in Augustus vacantie heeft gehad en men moet in September verzuimen, dan wordt er een jaar later aan herinnerd, dat men verzuimd heeft. Spr. vraagt of het niet mogelijk is, dat, nu er van loonsverhooging toch geen sprake kan zijn, de vacantiestorting van 2 op 4% te brengen?

Wat zich op het stuk van doppenreparatie op de fabrieken afspeelt, acht spr. absurd. Men moet ten minste drie maanden bij een patroon geëmployeerd zijn, als men een kans wil hebben een dop gerepareerd te krijgen. Spr. heeft Voet in overweging gegeven, de werkgevers voor de reparatiekosten te laten storten. Hij weet wel, dat met verandering van deze dingen de sociale positie van onze leden niet belangrijk verbeterd zal worden, maar vele grieven worden er wel mede opgeheven.

Spr. koesterde het voornemen nopens de leerlingenquaestie in het *Weekblad* te schrijven, omdat hij het met de opleiding niet eens is. Wij staan nog op het standpunt van 35 jaar geleden: een diamantbewerker moet het geheele vak kennen. Dit is een verouderd standpunt. Indien een leerling meer voor het brillanteeren voelt, moet hij het brillanteeren leeren en voelt hij meer voor kruisslijpen, dan moet hij het kruisslijpen leeren.

(Geroep): En als er dan een paviljoentje wegzakt?

Keizer: Laat de leerlingen niet een deel van hun leertijd verknoeien. Van de jongeren zijn er weinig, die heel kunnen maken, dit zijn de ouderen. Spr. is van oordeel, dat ten gevolge van de leermethode, die hij voorstaat, de leertijd ook vlugger zal zijn geëindigd, hetgeen de aantrekkelijkheid verhoogt. In de kleedingindustrie verdienen kinderen dadelijk 10 gulden per maand. Men kan onze leerlingen wel 3 gulden betalen. Als een patroon zeg 30 molens exploiteert en hij heeft 4 leerlingen, dan kan hem dat per week 12 gulden kosten. De patroons moeten niet alleen ruzie maken, maar ook eens toonen, dat het hun ernst is. Spr. kent een personeel, waarin vijf leerlingen werken, die, nadat zij ongeveer drie jaar leeren, met 3.50 tot 4 gulden naar huis gestuurd worden.

Ten slotte wil spr. nog het Wereldverbond behandelen.

(Geroep): Er is niets meer van over.

Keizer: Het is beperkt tot Nederland en België.

(Geroep): 7—1.

Keizer: Is het Wereldverbond in zijn ouden vorm nog intact? Zou het niet aanbeveling verdienen, nu de andere centra zijn weggevallen....

Voorzitter: Behalve Frankrijk.

Keizer: ....indien wij den internationalen toestand willen bespreken, een bijeenkomst met onze Belgische vakgenooten te organiseeren, te meer, daar het laatste congres, dat van Stuttgart, reeds 11 jaar geleden werd gehouden? Spr. geeft het Bestuur in overweging, na te gaan, of er geen kans bestaat een bijeenkomst der beide Bondsraden te organiseeren, opdat de geest van het Wereldverbond gehandhaafd blijve.

Klaasen acht zich van de taak ontheven over de loonen en leerlingen te spreken, maar wenscht, dat in den vervolge de namen van loonknoeiers in het *Weekblad* gepubliceerd zullen worden.

Spr. heeft alle waardeering voor het Jaarverslag en vindt het juist, om eenmaal per drie jaar het Bestuur te danken; hij hoopt, dat het volgende Jaarverslag een wat vroolijker inhoud zal hebben. Hij stelt vast, dat in de laatste twee verslagen opgave van het gemiddeld aantal werkenden per jaar heeft ontbroken. Ook spr. dringt er op aan het besluit van den Penningmeester te respecteeren. Van Praag zal altijd bereid zijn een eventueelen nieuwen bestuurder ter zijde te staan.

Smalhout zal eenige opmerkingen over het loon maken, waarbij het zou kunnen voorkomen, dat hij dingen zegt, die niet de instemming der raadsleden zullen verwerven. Er is hier over den lagen loonstandaard gesproken, waarover geen verschil van meening bestaat. Er is echter vooral gesproken over de loonen in het vrije bedrijf; zij werden vergeleken met die van het „plan." Spr. gelooft niet, dat het verschil zoo overwegend is. Het zijn niet de tarieven, die de menschen moeilijkheden bezorgen, maar het feit, waarin deze arbeiders gespecialiseerd zijn. Een diamantbewerker, die gewend is grove sorteering te bewerken, kan, wanneer hij dit moet maken, een hooger loon bedingen dan wanneer men hem klein geeft. In het vrije bedrijf zijn de vluggeren bevoordeeld, omdat zij dan ontvangen wat zij aan loon verdienen. Spr. gelooft, dat, indien er van verbetering moet worden gesproken, zij over de geheele linie zal moeten geschieden.

Spr. brengt hulde aan het Bestuur voor de uitvoering van zijn taak in de verslagperiode. Vooral het financieel verslag heeft zijn waardeering; dit heeft zelfs voor den leek geen problemen. Hij heeft echter in het verslag de opgave van het ledental en werkeloozen gemist en verzoekt het Bestuur in deze leemte te voorzien. Spr. vraagt, of, door de gewijzigde omstandigheden, de Engelsche autoriteiten thans niet bereid zijn het plan-Mechanicus te bestudeeren.

Wat betreft de vacantie, sluit spr. zich aan bij de opvatting van den Voorzitter, die gezegd heeft, dat het uit te keeren vacantie-geld in den regel minder is dan een week loon. Hij vraagt naar de mogelijkheid om van de werkgevers een extra bijslag op het wekelijksche percentage te vragen.

Over de leerlingen en de herscholing handelend, deelt spr. mede, dat hij zich kan aansluiten bij hetgeen Keizer op dit stuk heeft gezegd. Laat de leerlingen één bepaald onderdeel van het slijpen leeren: kruisslijpen of brillanteeren. Dan kunnen wij tevens bepalen, hoeveel kruisslijpers en hoeveel brillanteerders worden opgeleid, waardoor men een zekere evenredigheid behoudt. Het gevolg van zulke specialiseering is de verkorte leertijd. Als daarenboven gedurende het eerste jaar een behoorlijk zakgeld wordt verstrekt, zal het afschrikwekkende vervallen. Spr. vraagt of het niet mogelijk zou zijn de leeftijdsgrens voor leerlingen te verhoogen tot 20 tot 30 jaar.

Peeper: Haal ze uit het Oudeliedengesticht.

Smalhout: Ik acht het geen bezwaar leerlingen te recruteeren uit de jonge werkeloozen, waarvan er helaas een te veel is. In het personeel, waar spr. werkzaam is, heeft 75% der leerlingen zich bepaald tot het kruisslijpen, ondanks het feit, dat zij een half jaar bij een brillanteerder achter den molen hebben gezeten.

Keizer: Dat half jaar is dus verknoeid.

Smalhout: De leerlingen voelen zich meer tot het kruisslijpen aangetrokken. De kruisslijpers verdienen meer dan de brillanteerders. Spr. geeft in overweging het loonverschil tusschen kruisslijpers en brillanteerders tot een minimum te beperken. Vele oudere vakgenooten, die nu werkloos zijn, omdat hun loon te hoog is in verhouding tot hun prestaties, zouden dan weer aan de arbeid kunnen gaan. Spr. uit ten slotte het denkbeeld om van regeeringswege den werkgevers een herscholingspremie toe te kennen. Het voordeel is dan na eenigen tijd mede voor de Regeering, daar onze menschen van ondersteunden werkenden worden.

Redelaar wil bij het vraagstuk loonen en toevoer van nieuwe arbeidskrachten uitgaan van een opmerking van Slier, waarin hij een scheiding van een nieuwe groep van arbeiders tegenover een oude groep ziet. Slier sprak over verbetering van loonen voor de groepen, die, krachtens de sorteeringen, welke zij bewerken, weinig regeeringsbijslag ontvangen. Spr. is van oordeel, dat de belangen van deze kleine groep niet den boventoon mogen voeren. Het is hem bekend, dat het vastgeldloon van eenige vakgenooten, toen zij naar een anderen werkgever werden geplaatst, met 2, 1.50 en 1 gulden verlaagd werd. In twee van de drie gevallen was het niet noodzakelijk.

Ook spr. acht de boete voor de loonknoeiers te laag en hij is van meening, dat de namen der onderkruipers gepubliceerd dienen te worden, opdat men de bona fide arbeiders in deze personeelen geen blaam kan opwerpen.

Spr. sluit zich aan bij de opmerking van Smalhout nopens het verschil in loon tusschen kruisslijpers en brillanteerders. Dit verschil is niet gemotiveerd. Wij moeten tot een herziening van de tarieven komen. Hij bepleit opneming van de percentages 12½ en 7½ in de nieuwe tarieven en wil voor de brillanteerders een extra-bijslag bedingen. Spr. is eveneens van oordeel dat, indien Amsterdam zijn naam als diamantcentrum wil behouden, wij ook de nieuwe methoden ten opzichte van het brillanteeren in het nieuwe dopje moeten toepassen.

Ten slotte behandelt spr. de opheffing van de Jeugdgroep en vraagt, welke motieven hiervoor aanwezig zijn? Is dit het resultaat van de discussie in het *Weekblad* en de belangstelling, waarmede deze zaak gevolgd werd? Hij dringt er op aan, indien het weer eens mocht komen tot de oprichting van iets soortgelijks, de lessen uit het verleden ter harte te nemen en te bedenken, dat de critiek niet altijd misplaatst was.

Vos brengt eveneens hulde aan het Bestuur. In onzen tijd is het leiden van een organisatie als de onze een weinig benijdenswaardige taak.

Spr. is het met Hartog eens, dat, wil men de industrie nieuw leven inblazen, de patroons hiervoor een offer moeten brengen.

Het was onze bedoeling, om, wanneer de menschen op de Vakschool vertrouwd zouden zijn geraakt met de nieuwe methode, zij het anderen in de personeelen zouden leeren. Wat in Antwerpen kan, is hier ook mogelijk. Spr. is er van overtuigd, dat een behoorlijke brillanteerder de nieuwe methode in korten tijd kan leeren.

Slier: Wat verwacht je er van?

Vos: Verlaging van productie-kosten. Te Antwerpen zitten de menschen zonder versteller te werken.

Voet: Pompen of verdrinken!

Vos: Het is te betreuren, maar het kan niet anders. Wij hebben in de Vakschool de methode toegepast, dat een jongen, die behoorlijk achtkant kan slijpen, een halve week vóór den molen werkt en de rest van de week achter den molen brillanteeren leert. Zoodra de leerlingen van de Vakschool een zekere vaardigheid bereikt hebben, leeren wij hun heel maken.

Het verheugt spr., dat Hartog heeft medegedeeld, dat hij goede resultaten heeft geconstateerd. Hier ligt voor de werkgevers....

Hartog: Vooral voor de werkgevers!

Vos: ....de taak om het werk van de Vakschool mogelijk te maken. Dat ons vak voor de jeugd zijn aantrekkelijkheid heeft verloren, zal spr. niet ontkennen, doch ook in andere vakken is het niet rooskleurig. Men ontvangt daar wel een beter aanvangsalaris, doch daar blijft het geruimen tijd bij.

Mendes Monteiro: Vooral op kantoor!

Vos: Ik acht het niet onmogelijk, dat toetreding tot ons vak gestimuleerd kan worden door het verstrekken van meer zakgeld. Spr. herinnert er aan, dat Peeper het afkeurde, dat de leerlingen van de Vakschool slechts zaagjes konden maken. Een van de werkgevers, die op het oogenblik den grootsten mond open zet nopens de toekomst van onze industrie, werd er eenige jaren geleden op gewezen, dat hij veel kapjes had liggen. Wij wezen hem er op, dat, indien hij ze zou willen laten slijpen, er genoeg menschen zouden zijn, die daarvoor in staat waren. Een jaar later nam hij een proef met menschen, wien het door Maatschappelijke Steun was toegestaan te werken, zoodat dit experiment dezen werkgever niet te veel gekost heeft. Toch hield hij spoedig op, omdat deze lieden niet voldoende produceerden. Zij hadden dus geen gelegenheid om hun verloren gegane routine te herkrijgen.

Spr. vindt het een gezond verschijnsel dat, wanneer een bestuurder jaren lang op voorbeeldige wijze zijn taak vervuld heeft, hij zijn werk aan jongeren overdraagt. Hij wenscht den Penningmeester nog vele jaren in gezondheid en voorspoed.

Tot het leerlingvraagstuk komend, merkt spr. op, dat nopens de vraag, of een leerling zich al dan niet moet specialiseeren, altijd verschil van meening zal blijven bestaan. Hij is van oordeel, dat een leerling het geheele vak moet leeren.

Keizer: Waarom?

Vos: Wie zal bepalen, welke jongen geschikt is voor kruisslijper en welke voor brillanteerder? Het is mogelijk, dat, wanneer een leerling het brillanteeren leert, later blijkt, dat hij als kruisslijper vlugger zou zijn geweest.

Van Praag: Dat kan niet, want in dit geval leert hij nooit, waarvoor hij ongeschikt is.

Keizer: Dat geldt ook voor het snijden en zagen.

Vos: Dat is niet waar, want een leerling gaat òf het snijden òf het zagen leeren. Spr. acht het tegenover de jonge mensen een misdaad, hun slechts onderdeelen van het vak te leeren. Als het brillanteeren in het nieuwe dopje op ruimere schaal wordt toegepast, zal het loonverschil tusschen kruisslijpers en brillanteerders wegvallen. Het is zelfs mogelijk, dat binnenkort de arbeider weer het steentje geheel moet kunnen afmaken.

De opmerking van Keizer wil spr. van harte onderschrijven. Contact tusschen de beide Bondsraden is van tijd tot tijd gewenscht.

Aan Redelaar wil spr. mededeelen, dat lang voor het artikel van den Redacteur en de polemieken in het *Weekblad* besloten werd, de Jeugdgroep te ontbinden. Het was juist zoo, dat de Redacteur hierin aanleiding vond, zijn artikel te schrijven en een onderzoek in te stellen. Uit een onderzoek, dat wij naar het ledental van de Jeugdgroep hebben ingesteld, is ons gebleken, dat dit zoo gering was, dat wij het niet verantwoord achtten hiervoor groote bedragen te voteeren. Tevens bleek, dat vele leden van de Jeugdgroep niet behoorden tot hen, die actief in ons bedrijf werkzaam zijn. Gezien het feit, dat toevoer van leerlingen op groote schaal niet kon worden tegemoet gezien, vele leerlingen omstreeks dezen tijd uitgeleerd zouden zijn en anderen onder de wapenen werden geroepen, meende het Bestuur van de Jeugdgroep in een bespreking met de Commissie voor het Maatschappelijk Werk, dat het beter zou zijn de Jeugdgroep op te heffen dan haar een natuurlijken dood te laten sterven. Redelaar verwacht toch niet, dat wij de jeugdigen in de steek zullen laten? Wat wij ten opzichte van dit vraagstuk kunnen doen, zullen wij stellig niet nalaten.

Van Muyden sluit zich aan bij hetgeen Mug heeft gezegd, met uitzondering van wat betreft de inlichtingen van het Bestuur aan den Bondsraad.

Met Keizer is spr. het eens, dat hij huiverig is, wanneer hij over loonsverhooging moet spreken, in tegenstelling met Slier, die het middel meent gevonden te hebben in het vervallen van overheidsbijslag voor een gedeelte der industrie. Dit zou voor kleinslijpers de ernstigste gevolgen kunnen hebben. Slier vergeet, dat de achtkantindustrie hier op het oogenblik ongeveer uitgestorven is. Spr. is het daaromtrent met Redelaar eens. Ook sluit hij zich aan bij Keizer en Vos, ten aanzien van bijeenroeping der beide Bondsraden.

Wat de herscholing betreft heeft spr. het oog op de ouderen, die, doordat zij aan het werk zijn gegaan, een kans hebben gekregen. Hij acht herscholing ook geschikt voor snijders en snijdsters, die van grof naar klein gaan.

Spr. dringt er bij het Bestuur op aan ervoor te zorgen, dat men ten gevolge van de grootere onkosten, niet met minder loon naar huis gaat dan het steunbedrag zou zijn. Hij acht een extra overheidsbijslag voor de herscholing gewenscht.

Spr. behandelt vervolgens de werkeloosheidsverzekering, die, zooals hij in *Het Volk* van 19 Juni 1939 gelezen heeft, gewijzigd zal worden, ten nadeele van vele arbeiders. Hij geeft het Bestuur zeer ernstig in overweging, deze zaak met de grootste aandacht te volgen. In een vergadering van Bestuurdersbonden in Noord-Holland, heeft Lindeman, van het N.V.V., een inleiding gehouden over de ontwikkeling van de werkeloosheidsverzekering. Hij wees er op, dat een lid van de werkeloozenkas minder ontving dan een steuntrekkende en kwam tot de conclusie, dat het element gezinsverzekering in de werkeloosheidsverzekering diende te worden opgenomen.

Onze uitkeering is onafhankelijk van gezinsinkomsten. Wordt deze wijziging in practijd gebracht, dan ondervinden onze leden hiervan groot nadeel. Met klem dringt spr. er bij het Bestuur op aan, deze zaak met de grootst mogelijke aandacht te volgen.

Lucas merkt op, dat men bijna den geheelen morgen heeft gewijd aan besprekingen nopens den ondergang van ons bedrijf. Naar spr.'s meening moet men zich eerst afvragen, welke beteekenis een vak heeft:

1. voor zijn beoefenaren;
2. voor de gemeenschap; of het
3. aan een behoefte voldoet en
4. aan welke behoefte het voldoet.

De bewapeningsindustrie heeft groote beteekenis voor de daarin werkzame arbeiders, ofschoon het algemeen belang er niet mede gediend is.

Ons vak voldoet noch aan den eenen noch aan den anderen kant. De beoefenaren van ons vak kunnen zich slechts boven water houden door den regeeringsbijslag. Voor ons land zal het gelijk zijn of er al of niet een diamant-industrie bestaat. Spr. citeert van blz. 3 van het Jaarverslag, waar medegedeeld wordt, dat het gebrek aan toevoer van nieuwe krachten in ons bedrijf weinig goeds voorspelt. Spr. is van oordeel, dat dit een bepaalde opvatting kan zijn.

Vos: Dat is geen opvatting maar een wet.

Lucas: Goed, een wet. Er wordt door een bepaalden werkgever op nieuwe werkkrachten aangedrongen, maar als men dezen patroon 500 nieuwe krachten zou bezorgen, zou hij dan kans zien, ze in ons vak op te nemen? Volgens spr. kunnen wij, als er 2500 man in ons bedrijf noodig zijn, daaraan wel voldoen. De oudere, valide arbeiders zien met schrik, dat er nieuwe werkkrachten worden opgeleid; hun verdwijning uit ons vak is dan onvermijdelijk. Dat is hun opvatting nopens den gang van zaken. Spr. gelooft niet, dat, wanneer de toestand in ons vak zoo blijft, het Bestuur zich over vernieuwing van onze industrie het hoofd behoeft te breken. Ons vak is ten gronde gericht door gebeurtenissen in andere landen. In België verwijt men ons, dat wij, door aanvaarding van regeeringssteun, de Belgische diamantindustrie benadeelen. De Amsterdamsche arbeidersklasse kan zich niet voegen naar in België heerschende loontoestanden. Spr. is er van overtuigd dat, wanneer de toestand in ons vak wederom normaal geworden is, onze industrie de zelfde aantrekkingskracht heeft op leerlingen en arbeiders als voorheen.

W. Polak herinnert er aan, dat in het Jaarverslag medegedeeld is, dat het Bestuur de noodige stappen zal ondernemen wat betreft de herscholing. Spr. wil gaarne vernemen, in welke richting deze stappen gaan. Hij acht het noodig, dat den werkeloozen leden gelegenheid wordt gegeven, zich wederom te bekwamen. De quaestie der doppenreparatie behoeft een andere regeling, waarbij het onjuist is, dat werkgevers het beheer hebben over geld, dat voor reparatie bestemd is. Spr. is eveneens van oordeel, dat het contact tusschen Bestuur en Bondsraad verbeterd kan worden en vraagt ten slotte het Bestuur, of het reeds iets kan mededeelen nopens het laatste rapport.

Posener heeft met groote aandacht naar des Voorzitters inleiding geluisterd, uit welke rede hij concludeerde, dat er groote moeilijkheden op komst zijn. Op blz. 3 van het Jaarverslag schrijft de Voorzitter, dat het huidige Duitsche régime herstel en verbetering der loonen in den weg staat. Laten wij ons niet vleien met de hoop, dat, wanneer dat régime zal zijn verdwenen, de Duitsche loonen zullen stijgen. Er zijn geen Duitsche werkgevers, maar entrepreneurs, die het werk uit België halen, ten koste van ons loon.

Spr. zou cijfers willen zien van de huidige luxe-uitgaven der Amerikanen. Het verwondert spr., dat de Voorzitter met geen enkel woord gesproken heeft over de Europeesche markt. Het rapport nopens de besprekingen tusschen de Belgische en Nederlandsche bestuurders wacht spr. gaarne af. Vervolgens bespreekt hij de matelooze versnelling van het arbeidstempo, ten gevolge waarvan een gedeelte van onze valide vakgenooten de straat op gaat, zonder de gelegenheid te krijgen zich in te werken. Dat vergalt de vreugde van de 40-urenweek.

Vos: Zonder de 40-urenweek moest ook hard gewerkt worden.

Posener: Men moet van bestuurswege de werkgevers op de vingers tikken, want de behandeling door werkgevers en chefs is ergerlijk. Spr. geeft de jongens, die thuis van vader hooren, wat zij bij hun werk ervaren op het stuk van arbeidstempo en behandeling, gelijk, als zij er voor terugdeinzen, ons vak te leeren. De diamantbewerkers hebben niet alleen een behoorlijk loon, maar ook een menschwaardige behandeling noodig.

Spr. onderwerpt vervolgens de nieuwe methode aan een korte beschouwing, waarvan hij zegt, dat zij alleen voldoet, wanneer gaaf werk gemaakt wordt; en dit is niet altijd aanwezig. Als men spreekt van vakbekwaamheid, moet men de leerlingen het vak in optima forma leeren.

Ten slotte wijst spr. op de plicht der werkgevers om de arbeiders beter te behandelen en spreekt, evenals de Voorzitter, den wensch uit, dat ons vak in betere banen geleid zal worden.

Swart zegt, dat door de rustige wijze, waarop zijn collega's de vele vraagstukken hebben besproken, hij weinig gelegenheid heeft, nieuwe opmerkingen te maken. Den Voorzitter deelt hij mede, dat er in zijn rede toch een lichtpuntje zat, n.l. dat Amerika de diamant als luxe-artikel weer zal gaan invoeren. Voor de verwezenlijking der vacantieweek brengt spr. het Bestuur hulde. Reeds in 1929 deed spr. de Jaarvergadering een voorstel toekomen, om tot fondsvorming voor de vacantie over te gaan, dat wegens de inmiddels ingetreden crisis niet aan de orde kon komen. Spr. zou gaarne zien, dat het percentage van de bijdrage in het vacantie- en feestdagenfonds internationaal verhoogd werd. Hij juicht elke verbetering, welke kan leiden tot verkleining der moeilijkheden in ons vak, van ganscher harte toe.

Met de opvatting van Smalhout betreffende kruisslijpers en brillanteerders is spr. het niet eens, omdat beide groepen weinig verdienen. Het is moeilijk den brillanteerder iets meer te geven, omdat hij een versteller noodig heeft. Daarbij komt het risico, dat de werkgever het in zijn zak stopt. Met Keizer is hij het eens, dat men een jongen òf het kruisslijpen òf het brillanteeren moet leeren.

Vervolgens wijdt spr. eenige aandacht aan de fabriekstoestanden bij Bottenheim. In de laatste drie maanden is het daar bar geweest. Het Bestuur kan daarin misschien kleine veranderingen aanbrengen.

(Geroep): Groote veranderingen!

Swart: Er zijn twee W.C.'s voor tachtig menschen. Spr. is reeds daarvoor bij de Arbeidsinspectie geweest, doch van dien kant schijnt men niets te willen ondernemen. Hij dringt er bij het Bestuur op aan, stappen te doen ter verbetering van deze wantoestanden.

Het heeft spr. gespeten, dat de Jeugdgroep opgeheven is, ofschoon hij er van overtuigd is, dat zij toch ten doode opgeschreven was. Hij had evenwel verwacht, dat men met het voorstel tot opheffing van de Jeugdgroep in deze vergadering ware verschenen. Hij bepleit aansluiting bij A.J.C. en Arbeiderssportbond, ter verdediging waarvan hij eenige bepalingen van den N.A.S.B. voorleest, waaruit blijkt, dat de Jeugdgroep zich zonder moeite bij dezen Bond kan aansluiten.

H. Bonn wil niet in algemeene beschouwingen treden nopens den toestand van ons vak, maar wenscht een vraag te stellen naar aanleiding van des Voorzitters openingsrede. Spr. weet, dat de Voorzitter bij de opening van de Jaarvergadering over den algemeenen toestand van ons vak spreekt, maar hij heeft er nu toch iets in gemist. Op 2 April j.l. heeft Het Volk geschreven, dat het Ruw-Syndicaat, in overleg met de Britsche Regeering, het voornemen koestert òf het ruw in Engeland te laten klooven, òf ter plaatse, waar het in het buitenland bewerkt wordt, commissies aan te stellen, die er nauwlettend op toe zien, dat er geen grein ruw naar de met Engeland in oorlog zijnde mogendheid wordt vervoerd. Spr. verzoekt den Voorzitter de Jaarvergadering hieromtrent nader in te lichten.

De *Voorzitter* schorst hierna de vergadering tot den volgenden dag, des morgens 10 uur.

TWEEDE DAG.

(Ochtendzitting.)

Replieken.

De *Voorzitter* heropent de vergadering en deelt mede, dat hij de aangelegenheden van algemeenen aard beantwoorden zal; de gemaakte opmerkingen nopens loon, leerlingwezen enz. zullen zijn collega's, die deze zaken behandelen, beantwoorden.

Spr. zal beginnen met de beantwoording van H. Bonns vraag betreffende een bericht in de dagbladen over de voorwaarden, waarop ruwvoorziening van Antwerpen en Amsterdam voortaan zal geschieden. Het bericht was juist. Hetgeen reeds hierover in het *Weekblad* werd medegedeeld, zal de volgende week worden aangevuld. De zaak is deze:

De Britsche Regeering wil zoo veel mogelijk beletten, dat diamant naar het land, waarmede het in oorlog is, wordt uitgevoerd en daar voor industriëele doeleinden, in het bijzonder voor de bewapeningsindustrie, wordt aangewend. Een zeer natuurlijk en begrijpelijk standpunt. Te Amsterdam en te Antwerpen heeft zij daarvoor Beschermingscomités ingesteld, geleid door drie personen, die niet rechtstreeks bij den diamanthandel betrokken zijn. Zij worden bijgestaan door Commissies van Advies, die bestaan uit practici van het diamantvak. De voorschriften der Engelsche Regeering heeft het Beschermingscomité uit te voeren, waaruit volgt, dat het geen initiatief heeft. Naar het schijnt, hebben de voorgeschreven maatregelen niet ten volle aan hun doel beantwoord. Eenige weken geleden is opnieuw een commissie namens de Engelsche Regeering te Antwerpen en te Amsterdam geweest en heeft daar de beide Beschermingscomités voorgelegd de nieuwe maatregelen welker toepassing de Engelsche Regeering wenscht. Spr. mag nog niet over de nieuwe — zeer verscherpte — maatregelen spreken, omdat zij nog niet zijn vastgesteld en in werking getreden, maar één er van mag hij noemen, daar hij in de Belgische pers gepubliceerd is. Het betreft de overplaatsing van een aantal kloovers en zagers naar Engeland. Uit de geruchten, welke hieromtrent de ronde deden, leidde men af, dat ongeveer de geheele diamantindustrie naar Londen geëvacueerd zou worden. Daarvan is natuurlijk geen sprake, want het betreft slechts eenige tientallen menschen. De Britsche Regeering is, op grond van verkregen inlichtingen, tot de conclusie gekomen, dat endjes en kloovers-uitschot van kloofsels beneden den prijs van 25 sh. voor industriëele doeleinden gebruikt kunnen worden. Nu heeft zij twee plannen: Indien iemand te Londen een partij diamant koopt, wordt zij hem niet rechtstreeks geleverd, maar worden deze goederen eerst te Londen door zagers en voornamelijk kloovers bewerkt. De verkregen kapjes worden den kooper toegezonden; de rest blijft te Londen.

Het andere plan ziet er als volgt uit: Indien iemand te Londen een partij diamant koopt, wordt zij niet hem, maar het Beschermingscomité toegezonden, onder welks toezicht de diamant bewerkt wordt, waarbij het Comité de beschikking houdt over de endjes enz.

Welk van de twee plannen tot uitvoering zal worden gebracht, weet spr. nog niet. Er zal met de vakorganisaties overleg gepleegd worden nopens behoorlijke voorwaarden en er zal worden gegarandeerd, dat, zoodra de bijzondere maatregelen achterwege zullen kunnen blijven, de arbeiders zullen terugkeeren. De definitieve beslissing der Engelsche Regeering wordt afgewacht.

Er zijn klachten geweest van Peeper en enkele anderen, die meenden, dat de door het Bestuur opgelegde boeten aan personen, die zich er toe leenden om onder het vastgestelde loon te werken, te laag zijn, waarbij de wensch werd geuit, dat de namen der hier bedoelde vakgenooten in het *Weekblad* zouden worden gepubliceerd.

Wat de boeten betreft, heeft het Bestuur gemeend, rekening te moeten houden met de draagkracht der delinquenten. Immers de beteekenis eener boete hangt af van de draagkracht van dengene, aan wien zij wordt opgelegd. Voor een marktventer is een boete van f 3 een zware straf, maar voor een rijken automobilist, die iemand heeft doodgereden, is een boete van f 1000 onbeteekenend. Het is uit dezen hoofde, dat het Bestuur gemeend heeft, dat de opgelegde straffen zwaar genoeg zijn. Spr. herinnert er aan, dat hij jaren lang voorzitter is geweest van het scheidsgerecht voor het spoorwegpersoneel, welk college zich in hoofdzaak heeft bezig te houden met hooger beroep in zake opgelegde straffen, welke voornamelijk uit boeten bestaan.

Wanneer men nu weet, dat een machinist, die door een grove onachtzaamheid de maatschappij een zeer aanzienlijke schade heeft berokkend, gestraft wordt met het inhouden van één dag loon, d. w. z. f 4 à f 5, en dat zeer zelden meer dan twee dagen loon wordt ingehouden, dan begrijpt men, dat, vergelijkenderwijze, de hier opgelegde boeten niet gering zijn. In de aanvangsjaren van den Bond werden de namen van overtreders in het *Weekblad* gepubliceerd. Later is dit een zeldzaamheid geworden. In de eerste plaats zijn overtredingen van dezen aard zelf zeldzaamheden, maar gewoonlijk werd in overweging genomen, dat men een straf niet noodeloos moet verzwaren, een gedragslijn, welke ook door de pers gevolgd wordt, die slechts door initialen misdadigers aanduidt. Door de publiciteit van namen plaatst men ook de bloedverwanten in een ellendige positie. Daarbij komt, dat het Bestuur het den vakgenooten, die in de huidige omstandigheden toch al zoo moeilijk werk kunnen vinden, het door de publicatie hunner namen niet nog moeilijker wil maken. Men heeft hier gezegd: „Wij willen weten, wie wij voor hebben." Dat is eigenlijk de toepassing van voormalige poiltie-maatregelen, waardoor menschen, die eenmaal gestraft waren, hun leven lang de ellende van die straf achter zich aan sleepten, zoodat terugkeer tot het goede pad dikwijls zeer moeilijk, zoo niet onmogelijk werd gemaakt. Dat is onmenschelijk. Daarbij komt, dat degene, die eenmaal een overtreding heeft gepleegd, nog geen beroepsovertreder is. Men kan onder den drang van bepaalde omstandigheden een daad plegen, die men in normale omstandigheden niet zou hebben begaan. Honger, de vrees voor werkeloosheid enz. kunnen oorzaak zijn geweest. Ofschoon dit geen verontschuldiging is, moeten wij de daad toch kunnen begrijpen. Het Bestuur meende niet zoo ver te mogen gaan, dat het een voortdurend odium plakt op degenen, van wie niet vast staat, dat zij het een tweede maal zouden doen. Straf is straf, maar mag niet ontaarden in wraak. Als de straf geleden is, moet de zaak afgeloopen zijn.

Spr. stelt vervolgens vast, dat in het grootste deel der discussies de loonen behandeld werden. Voor zoo ver noodig, zal dit in onderdeelen door Voet en Blesgraeft worden besproken. Spr. zegt met opzet: voor zoo ver noodig, want hij verklaart — en hij hoopt, dat de heeren het hem niet kwalijk zullen nemen — dat het grootste gedeelte van deze discussie volmaakt overbodig was. Wat wij hebben gehoord, wisten wij èn de leden; reden, waarom zulks achterwege had kunnen blijven. Dat de loontoestand zeer weinig voldoening schenkt, weet iedereen. Wie zal daaromtrent een andere meening hebben?

Slier heeft gezegd, dat de verbetering van de markt *ons* geen verbetering heeft gebracht. Hij betoogde, dat 10% loonsverhooging zeker ware te billijken, maar dat het niet meer was geworden dan 7½%, welker beteekenis door de stijging van de kosten van het levensonderhoud achterhaald is. Spr. acht dit volmaakt juist en voegt er aan toe, dat 20% loonsverhooging ook niet overbodig zou zijn geweest. De loonen zijn immers zoo laag, dat men wel een zeer hoog percentage moet noemen om te overdrijven.

De verbetering van de markt was echter van korten duur en voor Amsterdam van zeer weinig overwegende beteekenis, omdat de stijging der prijzen, die gedurende eenige weken zeer aanzienlijk was, bijna uitsluitend

betrof achtkant en klein brillant, benevens grof. Dit zijn artikelen, die hier bitter weinig worden gemaakt. Op dat oogenblik werkten hier 75 achtkantslijpers, d. w. z. dat de achtkantproductie hier onbeteekenend is. Het grof wordt te Antwerpen in grootere hoeveelheden gemaakt dan hier.

Toen wij een verzoek om loonsverhooging indienden, was de A.J.V. bereid 10% te geven, maar wij kunnen in de loonen geen veranderingen aanbrengen zonder de toestemming van de Regeering. Zij nu was niet bereid te bewilligen in een loonsverhooging van 10%. Eigenlijk wilde zij in het geheel geen toestaan. Geweldige moeite heeft het gekost; met den Minister is deze zaak besproken, correspondentie werd gevoerd, vergaderingen met regeeringsambtenaren werden gehouden en het resultaat van dit alles is geweest, dat de Regeering een loonsverhooging van 7½% toegestaan heeft, waarvan een regeeringsambtenaar verklaarde, dat zij „voor de deur van de hel weggehaald" was. Alles wat hieromtrent te berde is gebracht, is dus zonder beteekenis, omdat wij met de Regeering te maken hebben, wier woord beslissend is. Dit geldt ook in algemeenen zin. Ook de A.J.V. is van oordeel, dat de loonen verbetering behoeven, doch alles stuit af op het gebrek aan medewerking van regeeringswege.

Op 27 Februari j.l. hebben wij een bespreking gehad met het Bestuur van de A.J.V., waarin wij een duurte-bijslag aan de orde hebben gesteld. Dat college was bereid, een duurte-bijslag van later vast te stellen grootte toe te staan, mits zou blijken, dat de toestanden in België zoodanig waren, dat een verhooging van de kosten der Amsterdamsche juweliers niet zou beteekenen een bemoeilijking van de concurrentie. Dat was de oorsprong van de Commissie van Onderzoek. Voor de A.J.V. ging de heer Van Wezel en voor den A.N.D.B. gingen Voet en Kuyt naar België. Nu spr. deze zaak behandelt, kan hij tevens het contact tusschen Bestuur en Bondsraad aan een korte beschouwing onderwerpen.

Bij de bespreking over het gebrek aan contact tusschen Bestuur en Bondsraad — hetgeen spr. ontkent — zijn twee bezwaren geopperd. Het eene bezwaar was, dat nopens de reis van deze Commissie nog niets zou zijn medegedeeld. In de eerste plaats was er geen haast bij en in de tweede plaats waren er enkele omstandigheden, welke het uitbrengen van het rapport hebben belemmerd.

Op 27 Februari was de vergadering van de A.J.V., waarin besloten werd tot het uitzenden der Commissie. Dat was op Dinsdag. Op den daarop volgenden Maandag vertrokken de heeren naar België, waar zij drie dagen vertoefden. Na hun terugkomst moest het rapport worden samengesteld, hetgeen dus half Maart werd. Veel tijd om het contact met den Bondsraad te bewerkstelligen was er dus niet. Omdat omstreeks half Maart de Jaarvergadering reeds was uitgeschreven, kon men deze zaak niet in een demissionnair college behandelen.

Het onderzoek was geen doel, maar een middel om tot een doel te geraken. Het heeft in zekeren zin zijn waarde, maar voor de zaak, waarvoor het was ingesteld, heeft het geen beteekenis.

Wat was er geschied? Op den zelfden dag, dat de delegatie naar België vertrok, vergaderde de Raad van Beheer van de Waarborg- en Trustmaatschappij. welke bekend staat onder den naam Combinatie. Deze Raad is de verbindingsschakel tusschen Regeering en diamantindustrie. In dezen Raad zitten twee regeeringsgedelegeerden: de directeur-generaal van den Arbeid Dr. Ir. Hacke en de heer Meyer de Vries, terwijl voor de gemeente Amsterdam wethouder Van Meurs er zitting in heeft. In deze vergadering heeft de heer Asscher de zaak aan de orde gesteld, maar nauwelijks sprak hij over loonsverhooging, of hij werd door de beide regeeringsvertegenwoordigers onderbroken met de mededeeling, dat hij niet verder behoefte te gaan, omdat de Regeering er niet aan dacht, ook maar de geringste loonsverhooging, in welken vorm ook, toe te staan. Men begrijpt, dat daarmede de zaak voor de A.J.V. afgedaan was. Wij hebben nog enkele stappen in Den Haag gedaan, welke van officieuzen aard waren, maar kregen steeds de zelfde boodschap. Toch is er een klein kansje, dat daarin binnenkort verandering komt.

Men moet niet denken, dat de Regeering zoo handelt uitsluitend ten opzichte van de diamantindustrie. Het maakt deel uit van een samenstel van maatregelen, welke zich over het gehele land en over allerlei groepen der bevolking uitstrekt. Er bestaat een kansje, dat de Regeering haar gedragslijn ten opzichte van al deze dingen wijzigt. Op het oogenblik staan echter de zaken nog zoo, dat wij op dit stuk van haar niets gedaan krijgen.

Intusschen had de handelstoestand zich in ongunstigen zin gewijzigd. De hausse van de geslepen-markt, vooral wat het achtkant betreft, heeft zich niet gehandhaafd.

Onze afhankelijkheid van de Regeering is door verreweg de meesten, die over de loontoestanden gisteren het woord hebben gevoerd, over het hoofd gezien. Men heeft uit het oog verloren, dat het nut noch doel heeft om hier over deze dingen te beraadslagen; daaruit kunnen geen practische resultaten voortvloeien. Slier zeide, dat de bijslag een hinderpaal voor lotsverbetering is. Deze wetenschap had tal van sprekers er van kunnen weerhouden om dingen te zeggen, die volmaakt nuttelooze tijdsverspilling zijn.

De regeeringsbijslag is in zoo verre een hinderpaal, dat wij buiten de Regeering om niets kunnen doen. Maar nu de keerzijde der medaille. Wat zou er van ons worden als de bijslag verdween? Verwijdering van dezen hinderpaal is met een hand-omdraaien geschied. Als wij Den Haag zouden mededeelen, dat wij den bijslag niet meer behoeven, dan worden wij heel wat vriendelijker ontvangen dan bij de laatste bespreking. De vraag: kan onze industrie het zonder den bijslag stellen, moet het Bestuur echter ontkennend beantwoorden. Zonder den bijslag zal het fabriceeren van klein, achtkant, klein brillant en zelfs van kleine sorteering hier zeer bezwaarlijk, zoo niet onmogelijk zijn. Zelfs indien het op het oogenblik wel mogelijk ware zonder den bijslag te fabriceeren — hetgeen het Bestuur ontkent — dan nog moeten wij het oog op de toekomst gericht houden.

Wat de loonen betreft, is de toestand te Antwerpen niet ongunstig. Zeker aanmerkelijk gunstiger dan eenigen tijd geleden. Maar ten opzichte van Antwerpen staat men voor de mogelijkheid, dat, als het weer slechter wordt in ons vak, daling der loonen intreedt. De beruchte Antwerpsche „souplesse" staat ons als een spook voor oogen. Gesteld, dat de slapte in den handel aanhoudt, wat staat ons dan te Antwerpen te wachten? Als de betrekkelijk gunstige toestand wederom in ongunstigen zin zal zijn veranderd, wat zal er dan van ons worden als wij den bijslag niet meer hebben?

Spr. vindt het eigenaardig, dat Slier, die den bijslag een hinderpaal noemt, de zaak beziet uit het oogpunt van den slijper. Maar er zijn honderdtallen snijders, zagers en eenige kloovers. Hoe zou het hun gaan, als er geen bijslag meer zou zijn?

Voet: Zij zouden in een onmogelijke positie komen te verkeeren.

De *Voorzitter:* Hoe zouden deze menschen aan de concurrentie het hoofd kunnen bieden? Men denke niet, dat het vervallen van den bijslag loonsverhooging in dit stadium zal vergemakkelijken. Gesteld, dat een werkgever klein laat maken. Dan ontvangt hij voor iederen arbeider f 10.50 per week bijslag. Zonder dien bijslag zouden dus 's mans productiekosten met f 10.50 stijgen, welke situatie het hem moeilijk maakt bovendien loonsverhooging te geven. In een hausseperiode wordt niet op f 5 of f 10 gekeken, maar zoo ver zijn wij op het oogenblik nog niet.

Spr. erkent zijn verzuim in zake den Bedrijfsraad. Hij begrijpt niet, hoe hij zulk een gewichtige zaak heeft kunnen vergeten. *(Gelach.)*

Wat betreft Mugs opmerkingen, dat de Bondsraad niet op de hoogte gesteld is nopens de verrichtingen der Combinatie, deelt spr. mede, dat hij niet bevoegd is, daarover in het openbaar mededelingen te verstrekken. Hij voegt er echter aan toe, dat, indien de Bondsraad zulks wenscht, hij er gaarne in een volgende Bondsraadsvergadering over zal spreken. De mededeelingen, welke spr. hierover zou hebben kunnen doen, zijn niet meer dezelfde als thans, omdat een niet onaanzienlijke verandering is gekomen in de positie van de Combinatie, zoodat cijfers, welke eenigen tijd geleden golden, thans weinig waarde hebben.

Keizers bezwaren in zake de vacantie deelt het Bestuur. Wij weten, dat de vacantie geen idealen vorm heeft bereikt en dikwijls voor vele vakgenoten een weinig pleizierige periode is, doordat de vacantie-uitkeering afhankelijk is van het aantal weken, dat men in het afgeloopen jaar — van vacantie tot vacantie — gewerkt heeft. Doch deze dingen kunnen wij niet op eigen gezag veranderen; dat kan alleen in samenwerking met Antwerpen. Bovendien zou iedere poging om de bedrijfskosten eenzijdig te verhoogen, afstuiten op de A.J.V. Wij waren echter diligent. Op 31 Augustus 1939 schreven wij aan het Bestuur van den A.D.B. den volgenden brief:

Amsterdam, 31 Augustus 1939.

Het Bestuur van den A.D.B.,
Antwerpen.

Waarde Collega's.

Gij zult ongetwijfeld eenige weken geleden in het *Weekblad* de klachten hebben opgemerkt over sommige gevolgen van de tegenwoordige regeling betreffende het vacantiegeld. Zij komen hierop neer, dat zij, die slechts een deel van het jaar hebben gewerkt en voor wie dus slechts over dat deel zegels werden geplakt, in de vacantieweek dientengevolge minder, vaak zelfs aanzienlijk minder dan een week loon ontvangen, zoodat voor dezulken de vacantieweek alles behalve een feest is.

Er werd op ons dan ook drang uitgeoefend tot het doen van pogingen om hierin verande ring te brengen. Zij is mogelijk, doch slechts langs één weg: verhooging van het loonpercentage, te storten ten behoeve van de vacantieweek. Zulks zou echter niet eenzijdig kunnen geschieden, uit welken hoofde wij u vragen, te willen overwegen of u het mogelijk acht in beide centra tezelfdertijd deze zaak aan de orde te stellen. Indien dit naar uwe meening wel zou kunnen, dan zullen wij er ons met elkander over verstaan.

Uw bericht tegemoet ziende,
vriendschappelijk groetend,

het Bestuur van den A.N.D.B.,
HENRI POLAK, *Voorzitter.*

Op 8 September d.a.v. ontvingen wij het volgende antwoord van den A.D.B.:

Antwerpen, den 8sten September 1939.

Het Bestuur van den A.N.D.B.,
Amsterdam.

Waarde Collega's.

Wij zijn het volkomen met u eens het loonpercentage, te storten ten behoeve van de vacantieweek, te verhoogen. Wij achten echter het oogenblik niet geschikt om deze zaak nu aan de orde te stellen; liever zouden wij eerst de ontwikkeling van den huidigen toestand wat willen nagaan.

Mocht er wat opleving komen, dan zijn wij bereid de zaak zoo spoedig mogelijk gezamenlijk aan te vatten.

Vriendschappelijk groetend,

voor den A.D.B.,
A. DAEMS, *Voorzitter.*

Hieruit blijkt, dat wij aan deze aangelegenheid aandacht hebben geschonken, onmiddellijk na de vacantie van het vorige jaar. Na deze briefwisseling zijn wij er niet meer op terug gekomen, maar indien de Bondsraad dit wenscht, zullen wij dezer dagen met het Bestuur van den A.D.B. nogmaals overleg plegen.

In dit verband vroeg Smalhout, of er een extra bijslag van de werkgevers te verkrijgen zou zijn. Ook dit vraagstuk zal in beide centra aan de orde gesteld moeten worden. Ofschoon spr. geen illusise wil wekken, zou het misschien toch mogelijk zijn, deze zaak vóór de aanstaande vacantie te regelen.

Keizer en enkele anderen bepleitten de wenschelijkheid van internationaal contact in den vorm van een gemeenschappelijke vergadering der beide Bondsraden. Op zich zelf acht spr. internationaal contact goed, vooral ook omdat het sedert elf jaar in feite niet meer bestaat. Doch de vraag is: Wat moet daar behandeld worden? Uitwisseling van gedachten is goed, mits zij zich beweegt om concrete punten. Men zou dus alleen een bijeenkomst kunnen houden, indien, zooals bij een formeel congres, bepaalde punten aan de orde gesteld worden. Het Bestuur wil wel overwegen of er zulke punten zijn en zoo ja....

Mendes Monteiro: Het leerlingenprobleem.

De *Voorzitter:* ....dan zullen wij de mogelijkheid tot het houden van een bespreking onder de oogen zien.

Nopens de opmerking van Smalhout, dat de loop van het ledental niet in het Jaarverslag is opgenomen, kan spr. mededeelen, dat in deze leemte zal worden voorzien.

Met Van Muydens opmerkingen in zake de aanstaande Wet op de Werkloosheidsverzekering, zal rekening worden gehouden.

Naar aanleiding van een vraag van Smalhout, of bij de onderhandelingen betreffende de contrôle op den ruw-toevoer uit Londen, het plan-Mechanicus ter sprake kan worden gebracht, deelt spr. mede, dat ettelijke maanden voor het uitbreken van den oorlog in de Internationale Commissie besloten werd in relatie te treden met Londen, ten einde daar het plan-Mechanicus ter tafel te brengen en te verdedigen.

Daartoe schreven wij een uitvoerigen brief aan de Diamond Trading Company, doch deze brief bleef onbeantwoord. Daarna zonden de heer Dreseden en spr. een telegram, doch ook dit werd niet beantwoord. Als men nu geschreven en getelegrafeerd heeft en men krijgt geen antwoord, dan zijn verdere stappen afgesneden.

Keizer: Erg hoog staan wij daar niet aangeschreven.

De *Voorzitter:* Er worden uit Londen voorschriften gegeven, waaraan wij ons hebben te houden. In de laatste bijeenkomst met gedelegeerden van de Britsche Regeering werd ons medegedeeld, dat alles moest geschieden, zooals zij het voorgeschreven had. Wij moeten op dat stuk voorzichtig zijn, want het zal de Engelsche Regeering wellicht liever zijn, indien zij zou kunnen zeggen: „Wij zijn het veiligst, als wij niet uitvoeren". Men zou kunnen aanvoeren, dat van een dergelijke maatregel Zuid-Afrika nadeel zou ondervinden. Maar de Congo-maatschappij is de belangrijkste diamantproducent geworden. De oorlogsvoering kost Engeland vijf millioen pond per dag, dat is in tien dagen de waarde van de geheele ruw-productie, die in een geheel jaar door de handen van de Diamond Trading Company gaat. Tegen het stopzetten van den uitvoer moet met de grootste zorg worden gewaakt. Willen wij dus, zoo besluit spr., een catastrophe voorkomen, dan kunnen wij niet anders dan ons neerleggen bij de voorschriften van de Engelsche Regeering, voorschriften, welke van haar standpunt volmaakt juist zijn.

Laat ons dus alles in het werk stellen om te vermijden, dat een beslissende stap van de Engelsche Regeering Antwerpen en Amsterdam nadeel zou berokkenen.

Voet wil een aanvulling geven voor wat betreft de geuite critiek in zake de gevoerde loonpolitiek van het Bestuur, welke Voorzitter in algemeenen zin reeds heeft beantwoord. Spr. zal daarbij tevens het onderzoek te Antwerpen behandelen, benevens wat details betreffende de techniek van ons vak. Het treft spr., dat Peeper, Slier en Mendes Monteiro nogal zwaar geschut in stelling hebben gebracht. Als men hen wil gelooven, was er niet veel goeds aan onze loonpolitiek. Volgens hen zijn loonen en tarieven te laag, met welke opvatting wij het volkomens eens zijn. Maar met het constateeren alleen zijn wij er niet.

U kunt ons slechts in gebreke stellen, indien wij het voor het zeggen hadden en wij nalatig zouden zijn geweest om iets te ondernemen. Onze industrie valt onder de werkverruiming en geniet uit dezen hoofde regeeringssteun. Wegens de eigenaardige toestanden is het technisch onmogelijk verbeteringen te brengen in den zin als door de leden gewenscht wordt, door de leden van den Bondsraad tot uiting is gebracht en het Bestuur boven alles zou willen.

Wij hebben aanvankelijk het plan-Douwes gehad, waarbij de werkeloozenuitkeering van Rijk en Gemeente voor een belangrijk deel als subsidie voor het bedrijf werd aangewend. Het was een goed denkbeeld, omdat het beter is te werken dan uitkeering te ontvangen. Na vele bsprekingen, waarin ook de Bondsraad was betrokken, werd een minimum-loon van f 25.50 vastgesteld, ofschoon het Bestuur f 30 had verlangd. Bij de bepaling van het minimum-loon werd medegedeeld, dat de arbeiders slechts in beperkte mate er boven mochten komen. Als er velen waren, die meer dan het minimum-loon verdienden, moest daarvoor speciale toestemming van den Directeur der Arbeidsbeurs gevraagd worden. Wij stelden een percentage vast van 10%, zijnde de arbeiders, die meer dan het minimum-loon van f 25.50 verdienden. Op deze basis moesten tarieven ontworpen worden. Vandaar de hatelijke bepaling van de restitutie van aanvankelijk 50% boven het minimum-loon. Toen kregen wij de Combinatie, welke het evenmin naar den vleeze ging. Men kwam tot een werkverruiming, ten gevolge waarvan 500 slijpers en verstellers aan den arbeid zouden gaan. Doch daarvoor moesten wij concessies doen, die hieruit bestonden, dat het minimum-loon daalde van f 25.50 tot f 24, welk minimum-loon voor de klein-branche op f 22 werd vastgesteld.

Aanvankelijk werd voorgesteld om het loon op f 18 te stellen, ten einde concurrentie mogelijk te maken, doch daarin hadden wij nooit toegestemd. Om het mogelijk te maken, dat er 500 kleinwerkers aan den arbeid gingen, heeft men de tarieven van het vrije bedrijf moeten verlagen. In de vrije-bedrijfpersoneelen werd vrij goed verdiend, omdat dit bedrijf voor de vluggeren zeer geschikt was. Het percentage, dat aanvankelijk terug gegeven moest worden, was 80%, maar toen was er bij onze menschen in het geheel geen animo, omdat zij van iederen gulden, dien zij boven het minimum-loon verdienden, f 0.80 terug moesten geven. Later werd het percentage op 40% gebracht. Deze regeling heeft noch den werkgevers noch den arbeiders bevrediging geschonken. Vervolgens wilde men den bijslag in de tarieven verwerken. Ook dit is mislukt, omdat wij evenmin als wie ook in staat zijn het vraagstuk van den vicieuzen cirkel op te lossen. Toen heeft een commissie uit de A.J.V. de zaak ter hand genomen. De heeren Van Straten, Van Wezel en Asscher hebben de moeilijkheden bestudeerd en na eenigen tijd kwamen zij tot de conclusie, dat zij er bijna waren. Zij zijn er echter nooit gekomen, omdat oplossing van dit vraagstuk niemand gegeven is.

Daarom is de critiek op hetgeen in het vrije bedrijf wordt verdiend foutief, omdat wij de eerste gelegenheid, welke ons werd geboden, onmiddellijk hebben aangegrepen. Bij de devaluatie van den gulden hebben wij direct de noodige stappen gedaan om het minimum-loon te verhoogen van f 22 op f 24 en het percentage in het vrije bedrijf te veranderen. Het eerste is ons gelukt, zij het slechts door het oog van een naald. Want toen eenmaal dit resultaat in *Het Volk* was gepubliceerd, vroegen eenige bestuurders, die met den minister geconfereerd hadden, wat wij hadden gedaan, waarop wij antwoordden, dat wij het in het uiterste geval terug namen. Omdat deze zaak zoo algemeen bekend was geworden, ging zij door, maar over het vrije bedrijf viel niet te spreken. Dit alles is den Bondsraad bekend. In zake verbetering der loonen zijn wij aan handen en voeten gebonden. Daar het ons niet gelukt is den bijslag in de tarieven, te verwerken, moet spr. tot zijn leedwezen mededeelen, dat zoo lang ons bedrijf door de Regeering gesteund wordt, wij aan deze tarieven vastzitten.

De autoriteiten verzetten zich tegen iedere poging tot wijziging, welke loonsverhooging beteekent. In zake de loonsverhooging van 7½% moest met Den Haag geconfereerd en correspondeerd worden, waarna zij met veel moeite werd verkregen. Dit over en weer gepraat en geschrijf heeft geruimen tijd gevergd en gij kunt u voorstellen, hoe wij opkeken, toen in een vergadering van de Combinatie wethouder Van Meurs een compliment maakte voor de snelle wijze van behandeling van deze zaak!

Zooals de Voorzitter reeds mededeelde, heeft een voorstel tot een tweede loonsverhooging bij de autoriteiten geen gunstig onthaal gevonden.

In het Bestuur van de A.J.V. is de opmerking gemaakt, dat men te Antwerpen voor fr. 220 zit te werken, hetgeen wij ontkenden. Wij stelden toen voor, dat met onze bestuurders een lid van het A.J.V.-Bestuur naar Antwerpen zou gaan om deze zaak te onderzoeken, waartoe door de A.J.V. werd besloten.

In het algemeen is de toestand in België niet slecht te noemen. In de eerste plaats moeten wij vaststellen, dat aan den arbeidsduur streng de hand werd gehouden, ook „op den buiten". Waar een overtreding wordt geconstateerd, treedt de organisatie op. Voorts worden de vacantie- en feestdagen uitbetaald. De hiervoor ontworpen regeling is zeker zoo doeltreffend als hier. Men heeft daar voor dit doel kaarten, welke wekelijks moeten worden ingevuld en met trots toonde men ons deze kaarten. De loonen in de goede personeelen zijn zeker niet lager dan hier. Er zijn officieële loonboekjes, waarin de diamantbewerker wekelijks zijn opgave moet doen. Voor het invullen van deze boekjes heeft de V.B.D. ambtenaren ter beschikking gesteld. Men krijgt den indruk van organisatorisch optreden, hetgeen een eerste voorwaarde is om tot een betere regeling te geraken. De maatregelen in België stuwen de zaak in de goede richting. Hierdoor wordt het mogelijk gemaakt, dat wij eventueel gezamenlijk kunnen optreden. Men moet niet vergeten, dat het

arbeidsterrein in België zeer moeilijk begaanbaar is. Over talrijke gemeenten verspreid, zijn daar 20.000 diamantbewerkers. Wat in België geschiedt, juichen wij van ganscher harte toe, omdat wij hierin een middel zien, om in de toekomst gezamenlijk voor ons bedrijf verbeteringen tot stand te brengen.

In zake ons bezoek in Antwerpen hebben wij een rapport uitgebracht; de heer Van Wezel vervaardigde een eigen rapport, waarmede wij ons in hoofdzaken kunnen vereenigen.

In de jongste gecombineerde vergadering van A.J.V. en A.N.D.B. hebben de werkgevers, met het oog op den inmiddels slechter geworden handelstoestand, verzocht nog even met voorstellen tot loonsverhooging te wachten. De Regeering heeft reeds geweigerd. Toch is dit voor het Bestuur geen reden om werkeloos te blijven toezien: het zal alle pijlen op zijn boog afschieten.

Vervolgens beantwoordt spr. de gemaakte opmerkingen. Peeper deelde mede, dat een aantal arbeiders het grondloon van f 24 niet verdient. Volgens een mededeeling van Slier zou bladzijde 107 van het Jaarverslag aantoonen, dat 52% der vakgenooten van f 0 tot f 22.50 verdient. Spr. vraagt Slier, of hij daarmede bedoelt den loontoestand van het oogenblik te bespreken?

Slier: Dat zijn cijfers van 1938. Ik heb er aan toegevoegd,dat de loonen van het oogenblik verbeterd zijn door de 7½% verhooging.

Voet: U wekt den indruk over den huidigen loontoestand te spreken en haalt daarvoor cijfers van 1938 aan.

Slier: Ik heb gezegd, dat de loonen iets verbeterd zijn en dat het percentage van hen, die tot f 30 verdienen, tot 60 is gestegen.

Voet: Om te spreken over den huidigen toestand en daarbij cijfers te gebruiken van 1938 is onjuist. Slier heeft zich verscholen achter het Jaarverslag ,maar bedoelt den huidigen toestand. Spr. raadpleegt het *Weekblad,* dat over een dag zal verschijnen en stelt aan de hand van cijfers vast, dat 20% beneden de f 25 heeft verdiend en 80% er boven. Hierin zijn dan begrepen de menschen, die vier dagen en minder hebben gewerkt.

Slier: Volgens den zegelstaat, welke de vorige week in het *Weekblad* gepubliceerd was, verdiende ongeveer 69% onder de f 30.

Voet: Het is de groote middenmoot van f 25.50 tot f 30, waarop de pijler van onze loonpolitiek rust. Wij moeten voorzichtig zijn met het hanteeren van cijfers, omdat het grootste deel onzer vakgenooten niet het geheele jaar werkt.

Bij het loonvraagstuk heeft Keizer gezegd, dat hij huiverig is als hij over loonsverhooging hoort spreken. Spr. kan hem zeggen, dat het Bestuur in het geheel niet huiverig is.

Keizer: Ik bedoelde: op het oogenblik.

Voet: Als men het vertrouwen heeft verloren, heeft men alles verloren. Ons streven moet gericht blijven op verbetering van den toestand.

De opmerkingen van Mendes Monteiro, dat wij twee winstperioden hebben laten voorbij gaan, is onjuist.

Mendes Monteiro: Ik heb gezegd, dat er twee winstperioden waren en dat wij van één geprofiteerd hebben. De verbetering der loonen is echter verdisconteerd in de verhooging van den levensstandaard. Dat de tweede winstperiode ons voorbij gegaan is, daarvan maakt spr. het Bestuur geen verwijt.

Voet: Wij hebben de hausse aangegrepen om voor onze vakgenooten verbetering van loonen te bewerkstelligen.

Redelaar deelde mede, dat er menschen f 3 à f 4 minder verdienen, dan zij waard zijn, en Peeper vertelde, dat er vakgenooten zijn, die minder dan het grondloon van f 24 verdienen. Spr. acht het mogelijk, dat er in een enkel geval niet juist is gehandeld, maar er zijn duizenden gevallen. Wat de oorzaak is geweest, dat vastgeld-werkers op stukloon minder hebben verdiend, weet spr. niet; er zijn tientallen factoren, die hierbij een rol spelen.

Volgens Slier heeft de loonsverlaging niet aan het doel beantwoord: de werkeloosheid is niet verminderd. Kunnen wij in een slechten tijd loonsverhooging vragen? Een firma begint niet eens, als wij haar zeggen: „U moet die tarieven betalen." Kan een werkgever zijn bedrijf in stand houden als wij 20% loonsverhooging vragen?

Volgens Slier behoeven de grove sorteeringen geen regeeringsbijslag. Daarmede wordt echter een tegenstelling geschapen. Van de voordeelen der grofslijpers profiteeren de kleinslijpers.

Van Muyden merkte op, dat iedere verbetering de geheele linie moet bestrijken, doch als het niet gelukt over de geheele linie dan is het beter, dat zij voor een bepaalde groep geldt. Wanneer wij zeggen, dat voor de grove sorteeringen geen bijslag behoeft te worden verstrekt, dan beteekent dit, dat de bijslag verlaagd wordt. Er wordt gemiddeld voor iederen arbeider een bepaald bedrag betaald. Indien wij voor een bepaalde sorteering den bijslag laten vervallen, dan beteekent dit een nadeel voor een andere branche. Daartoe werkt het Bestuur niet mede, omdat er niet slechts schade uit voortvloeit, maar ook werkeloosheid.

Wat betreft de selectie, die Mendes Monteiro aanhaalde, kan spr. mededeelen, dat hij dit wist. De patroons nemen altijd de vlugsten. Bij grootere werkgelegenheid komen de zwakkere broeders aan de beurt en dat geeft wel eens moeilijkheden. Spr. is van oordeel, dat het beter is, dat de vakgenooten niet direct bij het Besuur komen; men doet dan in het belang van onze industrie een goed werk. Wij moeten de herscholing in de hand werken en kunnen daarbij niet altijd nauwlettend toezien, of er wel precies langs het lijntje geloopen wordt.

Mendes Monteiro merkte op, dat er bejaarde vakgenooten zijn, die een lager loon verdienen, dan strikt noodzakelijk is.

Mendes Monteiro: Het is gebeurd, dat menschen, die b.v. door gezinsinkomsten geen of weinig steun hebben, doch niet van kinderen afhankelijk willen zijn, bereid waren, met minder loon genoegen te nemen, dan hun krachtens hun praestaties toekwam.

Voet: Dat is een bewering zonder meer. Wij zouden ieder geval op zich zelf moeten beoordeelen. Dit is nu juist het buitengewoon moeilijke in het optreden van het Bestuur. Het vereischt veel tact en daarom raadplegen wij elkander, met welk optreden het belang van den Bond gediend is. Als er critiek is, geef ons dan hiervan kennis, maar bespreek dergelijke zaken niet in het openbaar.

Keizer, Smalhout en W. Polak bespraken de doppenreparaties, waarbij het plakken van zegels werd aanbevolen. Daartoe zouden wij slechts in uiterste noodzaak overgaan. Meermalen heeft spr. in het *Weekblad* er op gewezen, dat doppenreparaties door den werkgever moesten worden betaald. Een vakgenoot, die met slecht gereedschap werkt, omdat hij zijn patroon niet durft vragen om de reparatie van zijn doppen, is een lammeling.

Keizer: Dat is niet waar.

Voet: Het zijn praatjes, dat iemand ontslagen wordt omdat hij doppen wilde laten repareeren. Spr. kent niet één geval, waarin de reparatie niet door den werkgever betaald is. Als vakgenooten hier komen klagen, komt de zaak in orde. Als zij niet komen, hebben zij zich zelf een verwijt te maken. Van het zegeltjes-plakken wordt misschien misbruik gemaakt.

Spr. weet niet of er gevallen zijn, zooals Redelaar beweert, waarin menschen f 1 tot f 3 minder verdienen dan hun toekom.t

Nopens de loonknoeierijen in een bepaald personeel heeft de Voorzitter het bestuursstandpunt uiteengezet; de Bondsraad heeft goedgekeurd, hetgeen het Bestuur in deze gedaan heeft. Deze discussies zullen er misschien toe bijdragen om de zwakkere broeders te waarschuwen, niet den verkeerden weg te bewandelen. Mochten deze afkeurenswaardige practijken navolging vinden, dan heeft de Bondsraad het in zijn macht de zwaarste straffen op te leggen. Onder het vastgestelde loon werken is het ondermijnen van de organisatie.

In tegenstelling tot Mendes Monteiro zegt Smalhout, dat het er in het vrije bedrijf en „plan" op aankomt, aan welke sorteering men gewend is. De vluggeren kunnen beter in het vrije bedrijf werken. Voor de minder vluggen is het „plan" geschikter. Daarin verandering te brengen, behoort thans nog niet tot de mogelijkheden.

De verdeeling van het percentage voor kruisslijpen en brillanteeren, 3/5, 2/5, is voor spr. een nachtmerrie. Als men in de personeelen daaromtrent overeenstemming kan verkrijgen, dan is het Bestuur bereid daaraan zijn medewerking te verleenen. Toen met den soldeerdop werd gewerkt, was de verdeeling juist. Maar toen de mechanische dop zijn intrede deed, behoefden de kruisslijpers geen verstelloon meer te betalen, waardoor hun loon steeg. Wij hebben dat weer in evenwicht trachten te brengen, maar de kruisslijpers wenschten niet ,dat er aan hun loon verstrekt, zo voor het grootste deel den brillanteerders 10% extra gerekend, hetgeen de heer Swaap op een bepaald oogenblik geweigerd heeft te betalen. Hij had 500 menschen, maar toch hebben wij geweigerd zijn eischen in te willigen, ten gevolge waarvan hij naar Antwerpen vertrok. Bij de aanvaarding van het plan-Douwes moesten wij deze 10% prijs geven. Het verdient aanbeveling, dat, wanneer loonsverhooging wordt verstrekt, zij voor het grootste deel den brillanteerders ten goede komt. Als voor het brillanteeren de mechanische dop wordt ingevoerd, zal een te veel aan kruisslijpers een concessie aan de brillanteerders mogelijk maken.

Een afbeulingswerk noemt Posener de 40-uren-week. Spr. heeft ook wel geklaagd over het hooge tempo, waarin op een oogenblik gewerkt moet worden. Dat was is den tijd, dat hij nog Bondsraadslid was. Dat gedurende 25 jaar het arbeidstempo steeds verhoogd is geworden, betwijfelt spr. Hij weet, dat er hard gewerkt wordt.

Slier: Wat Posener er van gezegd heeft, lijkt er meer op dan wat u er van zegt.

Voet: Vroeger had men niet even den tijd om op te kijken. Niemand ontkent dat er veel geëischt wordt, doch overdrijving schaadt. Men miskent daarmede de zegen van de 40-uren-week.

Volgens spr. zijn het de omstandigheden in welke de menschen werken, die hen enerveeren: de werkeloosheid en het weinig aanlokkelijke van het bedrijf.

Betreffende de wantoestanden bij Bottenheim, waarvan Swart gewaagde, deelt spr, mede, dat hij in deze zaak de Arbeidsinspectie zal mengen. Ook op dit gebied heeft de slechte tijd een funesten invloed: de fabriekseigenaren kunnen bijna niets ten koste leggen aan het herstellen van hetgeen stuk is; zij hebben zelfs de grootste moeite om hun fabrieken open te houden. Hetgeen Swart heeft medegedeeld, is niettemin een wantoestand.

Het Bestuur sluit zich aan bij hetgeen Posener en Slier te berde hebben gebracht ten opzichte van de handelwijze van sommige werkgevers en chefs tegenover onze menschen. Als het druk is, eten de werkgevers en chefs uit de hand, maar is het stil, dan behandelen velen de arbeiders op de meest brute wijze.

Van hier uit doet spr. namens het Bestuur een ernstig beroep op patroons en chefs om de vakgenooten menschwaardig te behandelen. De omstandigheden waarin gewerkt moet worden zijn op zich zelf reeds ellendig genoeg. Laat men vooral tegenover elkander kameraadschap in acht nemen.

Wat de toekomst zal brengen, weet spr. niet. Zoodra wij den regeeringssteun kunnen missen, zal het onze taak zijn nieuwe tarieven te ontwerpen, in overeenstemming met België.

Overeenstemming met België moet er zijn, opdat een verbetering hier niet te niet wordt gedaan door een verslechting ginds.

Spr, besluit met de opwekking, het oog gericht te houden op een internationaal tarief voor Nederland en België, hetgeen de bekroning zal zijn van een jaren lang streven naar verbetering van het levenspeil der diamantbewerkers.

Kuyt herinnert er aan, dat er Bondsraadsleden zijn, die over herscholing hebben gesproken en verzoekt daarbij een onderscheid te maken tusschen het opleiden van leerlingen en de herscholing. Is het eerste een quaestie van langen duur, het tweede kan in korten tijd tot stand komen. Het verlangen naar herscholing openbaart zich altijd in een periode, dat het wat drukker in ons vak wordt en gebrek aan arbeidskrachten zich doet gelden. Er is een groot aantal vakgenooten, voor wie het niet zoo gemakkelijk is aan den slag te komen. Wij hebben dit verschijnsel in 1936 gekend en ook nu weer doet het zich gelden. Van twee kanten komt deze drang: van werkgever en werknemer. Er zijn twee zaken, waarmede rekening gehouden dient te worden. In de eerste plaats: een patroon durft een arbeider, die geruimen tijd werkeloos geweest is, niet te laten werken, omdat hij vreest, dat de onkosten te hoog worden. In de tweede plaats: de vakgenooten durven niet te gaan werken — althans velen — omdat zij, naar aanleiding van gesprekken nopens arbeidstempo en praestaties — waarvan wij hier den weerklank hebben gehoord en hetgeen door Voet op uitstekende wijze besproken is — er voor terugdeinzen zich voor het verrichten van arbeid aan te bieden. Lucas heeft gezegd, dat, wanneer er werkgelegenheid is, de menschen van zelf wel komen. Het Bestuur is het daarmede niet eens.

Het overwinnen van deze angst kan men het beste door middel van de herscholing. In 1936-1937 pleegden wij overleg met de Overheid, van welke wij de meeste medewerking mochten ontvangen, waarvoor wij hier hulde brengen.

Ook hadden wij de medewerking van den Directeur der Arbeidsbeurs, de leiding van de Crisis-Commissie en ambtenaren. Dank zij den arbeid dezer heeren kon het stempelen, dat onze werkelooze vakgenooten verplicht zijn te doen, achterwege blijven. Ook konden, dank zij de medewerking der Overheid, deze vakgenooten gedurende hun leertijd het hun toekomende steunbedrag behouden. Iedereen krijgt ruimschoots den tijd, dien hij behoeft om zich in te werken.

Einde 1935 hebben wij de Oefenschool opgericht en een jaar later zijn wij actief met de herscholing begonnen, waarmede wij een groot aantal jongen menschen gelegenheid hebben gegeven zich in het achtkantslijpen te bekwamen. Te Antwerpen heeft de oefenschool succes gehad; wij zagen daar niet niet alleen leerlingen, maar ook ouderen aan het werk en er waren zelfs reeds geheele personeelen gevormd, bestaande uit dergelijke menschen. Wij hebben 113 personen op de oefenschool geplaatst, van wie 80 zijn geslaagd. Er bleven ten slotte 16 over, die wij niet geheel en al hebben kunnen uitleeren, omdat wij de oefenschool veranderden in een vakschool. Met medewerking van A.J.V. en Beurs voor den Diamanthandel — met welke organisaties wij ook op financieel gebied hebben samengewerkt — hebben wij besloten tot herscholing van een aantal brillanteerders, die sedert geruimen tijd werkloos waren. Er was op dat oogenblik behoefte aan brillanteerders, waarvan wij er 60 hebben opgeleid, 5 mislukten, zoodat wij 55 brillanteeders naar de verschillende personeelen konden zenden.

Toen de Oefenschool werd opgeheven, was er een tekort van f 9000, dat door de drie samenwerkende organisaties werd gedekt. Wij waren toen verplicht de opleiding in de verschillende personeelen te doen geschieden, waarbij wij de hulp van de Overheid en werkgevers hebben verkregen.

Van 2 Mei 1937 af tot Januari 1940 hebben wij 176 gesteunden in de personeelen geplaatst, van wie 80 in het bedrijf zijn gebleven. Voor de herscholing wacht men in den regel op een gunstigen tijd, zoodat, wanneer later deze zich ten ongunste wijzigt, de vluggeren blijven werken en de minder vluggen moeten ophouden. Ook zijn er nog 30 fantaisie-slijpers opgeleid.

Thans echter staan wij weer voor moeilijkheden, omdat wij niet altijd bij de zelfde werkgevers kunnen aankloppen om menschen te plaatsen. Over het algemeen hebben wij niet te klagen over de medewerking van verschillende werkgevers.

Na bespreking in ons Bestuur hebben wij met het Bestuur van de A.J.V. overleg gepleegd naar aanleiding van de vraag, of wij niet opnieuw de vakschool zouden veranderen in een oefenschool, althans er een oefenschool aan toevoegen.

Wij hebben reeds proeven genomen met eenige snijdsters, die binnen enkele weken haar capaciteiten hadden herkregen. Wij gelooven wel, dat er zich nog wel 150 menschen onder de 45 jaar beschikbaar zullen stellen. Boven dezen leeftijd gaat het wat moeilijker. Bovendien gaat de Overheid van het standpunt uit, dat, zoolang er jongeren zijn, aan dezen de voorkeur moet worden gegeven. Een vakgenoot van 59 jaar, die ons verzocht voor herscholing in aanmerking te mogen komen, heeft men het geweigerd. Minister Van den Tempel is een voorstander van de herscholing, voor welke hij een post speciaal op de begrooting heeft gebracht. Eenige malen hebben wij gesproken met den Directeur voor de Werkverruiming.

Het brillanteeren in den mechanischen dop is geschikter vóor jongere menschen dan voor vakgenooten die ouder zijn en niet meer behooren tot de allervlugsten. Wij achten de herscholing buitengewoon belangrijk, omdat, indien de plannen slagen, een groot aantal arbeiders in het bedrijf kan terug keeren. Dit is voor ons een zeer prettig werk. Voornamelijk geld het hier menschen van 30—35 jaar, van wie wij brieven hebben ontvangen, waarin zij ons hun nood klaagden. Wij waren van meening, dat er iets moest geschieden. Velen hebben wij aan den steun kunnen onttrekken en wij zullen voortgaan dit te doen, aldus besluit spr.

De *Voorzitter* schorst hierna de vergadering tot des namiddags te 2 uur.

MIDDAGZITTING.

De *Voorzitter* heropent de bijeenkomst en geeft het woord aan Blesgraeft.

Blesgraeft zal over de jongste leerlingentoelating het woord voeren. Het feit, dat er in 1937 254 leerlingen tot ons vak werden toegelaten, van wie er 130 overbleven, heeft eenig pessimisme veroorzaakt. Men moet hierbij echter met verscheidene zaken rekening houden, die destijds minder aandacht trokken, doch thans tot uiting zijn gekomen. Voor de eerste maal hebben wij de inschrijving ook opengesteld voor kinderen van niet-diamantbewerkers. Nu kan men zeggen: kinderen zijn kinderen. Maar de practijk heeft geleerd, dat er een vrij groot verschil is. Dit verschil kwam niet gedurende de eerste zes maanden tot uiting. Er werd een premie betaald en de jongens zaten achter den molen. Daarna echter kwamen de moeilijkheden. Het leeren geschiedde in geforceerd tempo, er kwamen moeilijkheden met patroons, die slechts een bepaalde hoeveelheid leerlingen konden plaatsen, waarbij nog kwam, dat degenen, bij wie de leerlingen achter den molen kwamen, niet altijd geschikt waren om als leermeester op te treden. Na zeven maanden moesten die jongens vóór den molen. Er waren patroons die al zeer spoedig merkten, dat een aantal hunner leerlingen allerminst geschikt was om diamant te bewerken. Toen dan ook eind 1937 een inzinking kwam, grepen vele patroons de gelegenheid aan om de jongens op straat te zetten, om hen later niet meer terug te nemen. Doordat verscheidene leerlingen als gevolg van deze maatregelen ons vak verlieten, verkreeg men een natuurlijke selectie. De jongens, die wel eenigermate aan de voorwaarden hadden voldaan, gingen na anderhalf jaar vóór den molen.

In dien tijd traden verscheidene werkgevers, waaronder belangrijke firma's, zeer bedenkelijk op. Waren er jongens, die een paar hoekjes te groot gemaakt hadden, dan werden zij ontslagen, met het gevolg, dat deze jongens de grootste moeite hadden ergens te kunnen leeren. Zoo kwamen zij dan in een ander bedrijf terecht. Later, toen de overgebleven leerlingen half knechtsloon moesten verdienen, zag men in verschillende personeelen, waar geen bijslag werd gegeven wegens de sorteeringen, dat de patroons er weinig voor gevoelden om de jongens het half knechtsloon te betalen. De leerlingen, die voor het „plan" werkten, kregen het echter wel, zoodat er tusschen de leerlingen wrijving ontstond, waardoor velen uit ergernis ons vak verlieten. Van al deze dingen is rapport uitgebracht aan de Leerlingen-commissie In twee jaar tijds is dit vier maal geschied. Het Bestuur van de A.J.V. is er mede op de hoogte gesteld.

Voortdurend bereikten ons klachten, dat leerlingen van 18 en 19 jaar naar huis werden gestuurd met vijftig cents of een gulden. Dit was te weinig en daarom verzochten wij de werkgevers daarin verandering te brengen, hetgeen sommigen wel, anderen niet deden.

Daarbij kwam, dat, toen de jongens anderhalf jaar geleerd hadden, zij bij den brillanteerder achter den molen gingen. Als hun arbeid vóór den molen met f 3.50 werd beloond, weigerden sommige patroons hun het zelfde bedrag uit te betalen, als zij achter den molen zaten. De overeenkomst met de Overheid bepaalt, dat de eerste helft van den leertijd voor rekening van de Overheid met behulp van premie geschiedt en dat voor de rest van de leertijd de patroon de vergoeding moet betalen. Ook nu weer was het gevolg, dat de jongens onder allerlei voorwendsels de straat opgingen. Deze dingen zullen niet meer gebeuren, want tegen deze uitwassen hebben wij nu maatregelen genomen.

Er waren werkgevers, die de leerlingen loyaal behandelden, maar ook, die er niet naar omkeken. Alle onaangename ervaringen hebben bij de jonge menschen desillusies te weeg gebracht. Er bereikten ons brieven van buitenstaanders, waarin verbazing werd uitgesproken nopens het feit, dat dit in de diamant-industrie mogelijk was en niet zelden ergerde men zich aan deze toestanden.

Het meerendeel der leerlingen is in April a.s. uitgeleerd.

Doch eerst een intermezzo: De jongens, die bij den brillanteerder achter den molen moes-

ten en ten gevolge hiervan belangrijk minder uitbetaald kregen dan wanneer zij vóór den molen zaten, kwamen bij spr. en deelden hem mede, dat, als dit zoo door ging, zij ons vak zouden verlaten. Zij verlangden, dat het mogelijk gemaakt werd, dat zij òf voor brillanteerder òf voor kruisslijper werden opgeleid. Op grond van het tarief wisten zij precies te vertellen, dat hetgeen zij hadden verdiend zeer belangrijk minder was dan hetgeen zij hadden ontvangen. Als voorbeeld noemt spr. het geval van een leerling, die f 3.59 ontving, maar voor f 15 werk maakte. Wanneer de onkosten werden afgetrokken, hield de patroon f 9 over.

Bedoelde leerling kwam bij spr. en vroeg hem of het niet mogelijk was, dat hij f 2 meer kreeg, omdat zijn loon onvoldoende was. Spr. weet, dat het een prima werkman is, doch de patroon weigerde en de leerling werd in *De Bijenkorf* aan het werk gezet. Naarmate de confectie-industrie in omvang toenam, waren de werkgevers in dit bedrijf niet ongeneigd hun leerlingen te betreken uit de rijen der diamantbewerkersleerlingen, die, nadat zij twee à drie weken zonder werk waren, maar al te gaarne weer aan den slag gingen. Spr. overdrijft niet, wanneer hij zegt, dat er weken waren, waarin tien tot vijftien leerling-diploma's werden terug gebracht. Er was maar één mogelijkheid om de jongens te behouden: als we hen een bepaald loon konden garandeeren. Voor de keuze òf brillanteeerder òf kruisslijper, behoefde men de toestemming der Leerlingen-commissie, welke dan ook verkregen werd. De leerlingen van 18 à 19 jaar werden opgeleid tot kruisslijper of brillanteerder. De verzoeken van dien aard die ons bereikten van leerlingen onder dezen leeftijd, hebben wij afgewezen, omdat voor de ouderen pleitte, dat er in het gezin op hun loon werd gerekend. De meesten bleven kruisslijpen, omdat zij er meer mee verdienden. Tegen enkele patroons moesten wij optreden. Deze menschen lieten de eene groep jongens hoekjes van boven en de andere groep hoekjes van onderen maken. Wij heben toen de werkgevers er op gewezen, dat, indien deze toestand gehandhaafd blijft, de leerlingen in plaats van het half knechtsloon f 22.50 moesten verdienen. Deze bedreiging hielp, want het kwam daarna niet meer voor.

Naar aanleiding van Smalhouts opmerking, dat het examen een sinecure is, deelt spr. mede dat, de buitenwereld een verkeerden indruk krijgt. Wat toch is het geval?

Als wij wisten, dat de leerlingen het vak in voldoende mate onder knie hadden, zoowel wat fabrikaat als loon betreft, wilden wij de jongens niet de verplichting opleggen langer dan een dag examen te doen. Wij deden dit met leerlingen, die uit de goede personeelen kwamen. Er zijn ettelijke leerlingen, die niet door het examen zijn gekomen, n.l. een aantal van December 1936 en Januari 1937. Wanneer jonge menschen zich hebben gespecialiseerd in het kruisslijpen, dan mochten wij van hen verwachten, dat zij het bij het examen goed deden. Wij weten verscheidene personeelen, zooals b.v. Robijns en Jesse, waar men zeer nauwlettend het kruiswerk nakijkt en als wij de leerlingen daar examen hebben laten doen, is daarbij geen sprake van een sinecure.

Het vorige jaar is door ons een onderzoek ingesteld naar de vorderingen van alle leerlingen, waarbij opleiding ook werd betrokken.

De moeilijkheden, die wij ten opzichte van onze vakgenooten hebben en waarop Voet gewezen heeft, hebben wij met de leerlingen ook. Er komen hier jongens, die mededeelen, dat hun patroon hun f 2 à f 3 te weinig heeft uitbetaald. Wat zit daar achter?

Bij die jonge menschen, die nog niet de routine der ouderen hebben, komt het vaak voor, dat in de eene week het gewichtsverlies grooter is dan in de andere week. De patroon wil dan dien jongen ontslaan, omdat het gewichtsverlies grooter is dan het loonvoordeel. Dan moet er worden gemarchandeerd. Men moet ieder geval op zich zelf beoordeelen. Spr. memoreert een geval, waarin een jongen 72 verstelletjes gedurende een halven dag gemaakt had. Het fabrikaat deugde natuurlijk niet, maar de patroon kon het gebruiken. Ter wille van dien jongen deelden wij den patroon mede, dat dit zoo niet kon doorgaan en dat hij het werk goed moest nakijken. Wij vonden het genoeg, als deze jonge man 50 doppen maakte, hetgeen door dien werkgever werd bevestigd.

Spr. dringt er bij de Bondsraadsleden op aan, wanneer zij bezoek zouden krijgen van jonge menschen, die meenen, dat hun eenig loon te kort gedaan wordt, deze jongens naar het Bestuur te verwijzen. Het Bestuur wenscht, dat zij het eerste jaar zelfstandig kunnen werken en niet voor allerlei kleinigheden ontslagen worden. Het goede werk gaat bovenal.

Vervolgens behandelt spr. de Vakschool. Hij herinnert er aan, dat Posener de typische opmerking heeft gemaakt, dat wij met het buitenland mee moeten. Toen in April 1937 de Overheid van ons verlangde, dat wij, afgezien van de opleiding in de personeelen, een zelfstandige vakschool zouden oprichten, kwam deze zeven maanden later. De leerlingen werden gerecruteerd uit jongens, die in de personeelen hebben gewerkt, maar werkeloos waren geworden. Met velen van deze leerlingen moesten wij het zelfde doen als de patroon gedaan had: als bleek, dat zij ongeschikt waren om diamant te bewerken — en dat waren er heel wat — moesten wij hen terug wijzen. Dit alles ging met groote kosten en moeilijkheden gepaard. Wij gingen tot dezen stap niet eerder over dan nadat ongeveer drie maanden verloopen waren. Op deze wijze hielden wij dus de goede leerlingen over en er waren er bij, die na verloop van een half jaar veertig tot vijftig achtkantjes maakten, waarna zij het soms niet verder brachten dan zestien. Maar daarvoor zijn het leerlingen. De vakschool-opleiding voor achtkantslijpers inclusief brillanteerders was niet juist, doch waarom hadden wij dat gedaan?

Toen spr. 14 dagen bestuurder was, heeft hij, met zijn collega Kuyt, een bezoek gebracht aan de Vakschool te Antwerpen.

De geheele leerling-opleiding, tot in de puntjes verzorgd, deed spr. anders denken over Antwerpen.

Wat daar geschiedt op het stuk van leerlingopleiding, blijkt uit het uitgebrachte rapport.

Hun opleiding bestaat uit 2 gedeelten, n.l. een theoretische en een practische. Jammer was dat wij geen theoretische les konden bijwonen, omdat de jongens alle voor den molen zaten.

Het eerst wordt theoretisch onderricht gegeven in een rustig gelegen lokaal met schoolbanken gedurende 3 of 4 weken en worden de jongens daar op schoolsche wijze bekend gemaakt met alles wat het diamantvak aangaat: zoowel van diamant als van het gereedschap. Als voorbeelden van achtkant en brillant dienen groote kalken modellen, terwijl ook houten in verschillende stadia van brillantbewerking aanwezig zijn. Zij krijgen ook schriftelijk les en moeten teeekeningen en opstellen maken over het verhandelde. Terwijl de leerlingen hiermede bezig zijn, krijgt steeds één leerling privaat-onderricht in het verstellen van het steentje met den Diamantine-dop met veer.

Door den leermeester worden punten gegeven voor theorie, teekenen en verstellen. Hiervan wordt nauwkeurig aanteekening gehouden en zijn deze voldoende, dan gaat hij over tot de practijk.

Hij komt dan eerst 2 of 3 dagen bij een leermeester achter den molen; daarna gaat hij er voor. Er wordt begonnen met pinkelen. Aanvankelijk was deze vakschool begonnen met kruisslijpen; dit was volgens den heer Joris verkeerd geweest, omdat den leerling nog niet de juiste verhouding van boven- tot onderkant eigen is en omdat hij nog geen oogenmaat heeft. Gaat hij daartentegen pinkelen, dan heeft hij het steentje in het kruis voor zich. Hij raakt daar langzamerhand mee vertrouwd en de kans op het verslijpen van den diamant wordt geringer, omdat hij de maat voor zich heeft. Bij het bezeel — tafel en rondist; bij het paviljoen — rondist en collet.

Na 2 à 3 maanden, naar gelang zijn vorderingen van slijpen en schijfhouden, gaat hij kruisslijpen en na 1 jaar is de gemiddelde productie 35 tot 40 zaagachtkantjes. Er zijn er die 50 tot 60 stuks maken, maar ook van 20 en 25. Wij hebben deze steentjes nagekeken van eenige tientallen leerlingen en moeten erkennen, dat de resultaten uitstekend waren.

In het 2e jaar leert de leerling brillanteeren in het dopje. De sorteering, die hiervoor gebruikt wordt, varieert van 20-1 tot 24-4. Grover werk dan 24-4 brillanteeren in den mechanischen dop raadt de heer Joris niet aan; het zoeten stelt dan meer eischen, waaraan door de geprepareerde schijf moeilijk te voldoen is. Volgens hem weegt het besparen van het verstelgeld niet op tegen de nadeelen aan het mindere fabrikaat verbonden.

Ook worden in het tweede jaar verschillende leerlingen overgebracht naar de blocks (chips) en Engelsche kapjes van 8—10 per karaat. Er wordt gewerkt met den Heylerdop, maar bij het bewerken van deze goederen valt veel weg, van wat in de theorie is aangeleerd. Volgens den heer Joris zijn slechte goederen moeilijk op de geprepareerde ruitjes bij het branden. Bij 4 per karaat gebruiken zij den Ideal- en Bettonville-dop met natte schijf. De gemiddelde productie is dan ongeveer 10 steentjes (kruis) per week.

De leerlingen doen 5 à 6 dagen met een geprepareerde schijf; alleen de gave goederen zijn met voordeel op deze schijf te maken.

De vergoeding der leerlingen van deze vakschool is als volgt:

In principe krijgen de leerlingen het eerste jaar geen zakgeld; indien hun prestaties zóó zijn, dat zij drie maal zooveel maken als de anderen, dan krijgen zij een belooning.

In het 2e jaar krijgen zij de eerste 4 maanden 25% van het gemaakte werk, na aftrek van de kosten; de tweede 4 maanden 50%; de laatste 4 maanden 75%.

Het fabrikaat der vakschool is beter dan van de oefenschool.

De heer Joris deelde mede, dat de jongste leerlingen gewoonlijk de beste zijn. Zij maken de snelste vorderingen en leveren het betere fabrikaat. Er zijn ook zwakke leerlingen, die het vak niet leeren kunnen. Als dit het geval is, worden na een week de ouders verwittigd; het wordt dan nog even geprobeerd, maar dan moet de jongen weg.

Er zijn ook leerlingen die, hoewel zij uitstekende leerlingen waren in de theorie-klassen, zich de kunst van het mechanisch slijpen niet eigen kunnen maken. Sommige van hen zijn echter wel geschikt om te brillanteeren in den soldeerdop. Zij worden dan eerst aan de Engelsche kapjes gezet en gaan daarna brillanteeeren. Als voorbeeld zagen wij een jongen, die heel goede verstelletjes maake.

Een der eerste voorwaarden voor een goede en snelle opleiding is orde en stilte. Daarom is het noodig de jongens in een rustige sfeer te brengen en hen niet in aanraking te brengen met oudere vakgenooten; ze worden anders brutaal en eigenwijs en belemmeren de opleiding. In de theoretische klas wordt den kinderen, om den overgang te vergemakkelijken, 2 maal per dag een half uur spelen gegeven.

Wij bezochten daarna de vakschool van de S.B.D., die in Augustus 1936 werd opgericht. Begonnen werd met 275 leerlingen; in normale omstandigheden komen er steeds leerlingen bij. Thans zijn er 350, met 9 leermeesters. De leertijd is 2 jaar met contract. Ook hier produceeren de leermeesters niet, maken ten hoogste een slecht ruitje of helpen de pasbeginners de eerste dagen met schijfhouden.

De opleiding geschiedt hier in drie gedeelten: 1e een theoretisch; 2e een half practisch (n.l. het slijpen van fietskogeltjes); 3e een practisch.

Ieder gedeelte van de opleiding wordt gegeven in een aparte werkplaats. Wij waren zoo gelukkig een theoretische les te kunnen volgen en we moeten verklaren, dat zij af is. In een oude, maar zindelijke en lichte snijderswerkplaats zaten ongeveer 50 jongens bijeen, allen ongeveer tusschen de 14 en 16 jaar. De theoretische opleiding duurt ongeveer 4 weken en bestaat uit 30 lessen. Een cursus, die op zeer zorgvuldige en systematische wijze is ingedeeld. Niet alleen worden de kinderen ingelicht omtrent alles wat men van diamant te weten kan komen (zijn hoedanigheid, soorten, kleuren en bewerking), maar ook worden zij ingelicht betreffende het gereedschap. Ook hier waren verschillende soorten modellen aanwezig, kalken en groote houten voor het aanschouwelijk onderwijs. Voor de klas stond een bejaarde man en het was een lust om het werken van deze leerlingen gade te slaan. Op keurige wijze werden de verschillende modellen met passer en trekpen nageteekend, terwijl andere jongens een opstel maakten over hetgeen zooeven behandeld was. Onwillekeurig drong zich de gedachte op, dat het lager onderwijs, op de Antwerpsche scholen gegeven, beter is dan dat der Amsterdamsche. Ook hier werden de jongens met den S.B.D.-dop, waarvan de steel in een kogel zit, die naar alle richtingen gebogen kan worden, zonder dat hij beschadigd wordt, vertrouwd gemaakt. Reeds hier leeren sommigen knikkers vijlen op een plankje, waardoor voorkomen wordt, dat de tafels beschadigd worden.. Eveneens worden punten gegeven voor hun werk; is dit na 3 of 4 weken voldoende, dan gaan zij over.

Zij komen dan in de fabriek, waar de z.g. billekens worden geslepen. Dit zijn fietskogeltjes, die op oude dunne schijven, geprepareerd met carborundum en zoete olie. in het S.B.D.-dopje geslepen worden. Er werken twee jongens aan één schijf. Er heerschte een absolute rust, terwijl bij het laten verloopen van een ruitje zeer vermanend wordt opgetreden. Is een kogeltje weggeraakt, dan moet er geveegd worden, net zoo lang tot het gevonden is. Fluiten wordt niet toegestaan en geeft de leerling niet om verbieden, dan wordt hij weggestuurd.

Is de jongen er in geslaagd, dat hij 10 kogeltjes per week naar behooren afmaakt, hetgeen bij de meesten ongeveer na 6 tot 8 weken het geval is, dan gaat hij naar de fabriek, waar diamant geslepen wordt.

Eerst komt hij eenige dagen bij den leermeester achter den molen en gaat daarna voor de schijf, waar hij direct een geheel zaagachtkantje maken moet.

Volgens den bedrijfsleider van deze vakschool, den heer Rombouts, is na 1 jaar tijds de gemiddelde productie 40 tot 50 stuks. Er zijn er die het brengen tot 65, 70 en 80 stuks, maar ook van 30 en 35. Ik ken geen vak, zoo zei deze heer, waar het individueel kunnen zoo verschilt als in het diamantvak. De een doet 4 dagen met een geprepareerde schijf, de andere 8 dagen. Een schijf met boort kost frs. 52.50.

Het aantal steentjes wordt geleidelijk opgevoerd, zoodat de groote kosten, aan de vakschool het eerste jaar verbonden, in het tweede jaar voor een groot deel weggewerkt worden. Hoewel de kinderen voornamelijk achtkant leeren slijpen, leeren zij ook brillanteeren in het dopje. Volgens den bedrijfsleider leeren zij dit binnen enkele maanden. Wij zagen een partijtje 30-1, dat gebrillanteerd was in den mechanischen dop — ook van boven — door een jongen, die 14 maanden bij het vak was. Het fabrikaat deugde niet, maar het bewijs, dat het kon, werd ons hiermede geleverd.

Het loon voor den leerling is als volgt:

het 1ste jaar:

de eerste 6 maanden niets;
de tweede 6 maanden 1/4 van het loon boven de 27 stuks, na aftrek van de kosten;

het 2de jaar:

de eerste 4 maanden 1/3 van het loon (boven de 27 stuks, na aftrek van de kosten);
de tweede 4 maanden 1/2 van het loon (boven de 27 stuks, na aftrek van de kosten);
de derde 4 maanden 3/4 van het loon (boven de 27 stuks, na aftrek van de kosten);

De vakschool is reeds ingeburgerd; zij voldoet aan hetgeen er van verwacht wordt en het laat zich aanzien, dat er geen groote financiëele risico's aan verbonden zijn.

Vergelijken wij beide leermethoden, dan komt ons die van het S.B.D. als de beste voor, omdat hier als overgang van theorie naar practijk ± 6 weken kogeltjes geslepen worden. Weliswaar is dit geen productie en levert het geen centime op, maar er wordt door vermeden, dat heel wat diamant onnoodig verloren gaat. De leerlingen behandelen het kogeltje alsof het diamant is. Zij krijgen de juist oogenmaat nopens de verhouding van boven- en onderkant en moeten de ruitjes slaan op de was van diamant. De leermeesters slaan de loopgangen op de ruitjes aandachtig gade en bij niet goed staan, maakt hij den leerling opmerkzaam. De jongens, die er pas zijn, moeten ieder ruitje laten zien; zoo was er een leerling, die een „steentje" van boven in kruis te zwaar had gemaakt. De leermeester verklaarde, dat hij reeds meer dan een week met dezen jongen bezig was hem dit af te leeren, maar tot nog toe hierin niet geslaagd was.

De geheele opzet van de beide vakscholen getuigt van ernstig willen en groote doortastendheid. Tot zeer kort geleden werd het onmogelijk geacht, dat een deugdelijke vakopleiding in collectief verband gegeven kon worden en dat bij het ontbreken van voortdurend persoonlijk contact tusschen leermeester en leerling er van den laatste niet veel terecht kon komen. Deze beide vakscholen hebben ons er van overtuigd, dat het ook anders kan. Zeker, er gaat niets boven de oude methode: voor iederen leerling een leermeester. Maar er mag niet vergeten worden, dat vooral in de huidige tijdsomstandigheden een vakschool als een uitkomst kan worden beschouwd, omdat zij voor de jongens de gelegenheid beidt, dat hun opleiding regelmatiger verloopt dan veelal in de personeelen geschiedt.

Hieruit blijkt, hoe zorgvuldig de Belgen de leerlingen opleiden. Wij zagen daar jongens, die 30-1 in den mechanischen dop brillanteerden. Het fabrikaat deugde niet, doch een jaar later was er een aanmerkelijke vooruitgang te constateeren. Eenigen tijd geleden waren Kuyt en Voet te Brussel en zij zagen daar een personeel van ongeveer dertig man, die klein werk in den mechanischen dop brillanteerden. Ten opzichten van onze Amsterdamsche industrie hebben wij geruimen tijd in den waan verkeerd, dat er nauwelijks verbetering der techniek mogelijk was. Maar als het op de besparing van productiekosten aankomt, zijn de menschen vindingrijk. Het brillanteeren in den mechanischen dop brengt een belangrijke besparing van kosten. Men denke slechts aan het ontbreken van verstellers. Als wij hieraan niet de noodige aandacht zouden besteden, zou er wel eens een tijd kunnen komen, dat wij ten opzichte van Antwerpen achterop kwamen. Dat begrepen de werkgevers ook en zij waren bereid om aan het tot stand komen van een vakschool, waar volgens het zelfde systeem gewerkt zou worden, mede te werken. Spr. acht het ook beter, dat de leerlingen het geheele vak leeren, maar dit kan nu eenmaal niet meer. De omstandigheden hebben zich gewijzigd. Als men weet, dat b.v. een leerling te Antwerpen, nadat hij twee jaar leerde, 95 steentjes van 80-1 tot in de perfectie in achtkant maakte, begrijpt men tevens, waarom gedurende langen tijd te Amsterdam geen achtkant gemaakt werd.

Spr. acht het onjuist, dat Peeper geen vertrouwen heeft in het achtkant. Het achtkant is immers niet van de markt, doch slechts uit Amsterdam verdwenen. Toen wij zagen, dat er Amsterdamsche werkgevers waren, die honderden karaten geslepen te Antwerpen kochten, hebben wij daaraan aandacht geschonken.

Voor de achtkantfabricage is een betrekkelijk gering kapitaal noodig, in tegenstelling tot melees.

Men moet niet denken, dat dit alles ten koste gaat van de bestaande werkeloozen. Daarom is het ook niet juist, dat Mendes Monteiro spr. heeft verweten, dat hij met het schrijven van zijn artikel over leerlingen en herscholing het psychologisch moment niet heeft afgewacht. Wanneer het drukker wordt, kunnen de patroons met het aantal herschoolde werkkrachten niet volstaan. Wanneer er een koopkrachtige combinatie zou komen, die te Amsterdam uit nationale overwegingen de diamantindustrie wil bevorderen, is het aantal herschoolde arbeiders niet voldoende om aan de vraag naar werkkrachten te voldoen.

De heer Swaap heeft dit bij herhaling te kennen gegeven. Op het oogenblik is hij wederom in overleg getreden met de beide organisaties, ten einde te trachten hier een achtkant-industrie te vestigen, waarin met den mechanischen dop gewerkt wordt. In dit verband wordt reeds gesproken over 4 en 6 gulden aanvangsloon.

Spr. kan nu reeds mededeelen, dat, indien men ernstig van plan is te Amsterdam een achtkant-industrie te vestigen onder auspiciën van de Leerlingencommissie, alle mogelijke medewerking zal worden verleend.

Spr. heeft een kartotheek aangelegd, waarop hij iedere bijzonderheid van de leerlingen noteert.

Er is een aantal blanco kaarten uitgereikt en nu doet zich het geval voor, dat volleerde arbeiders meenen, wanneer iemand met een blanco kaart werkt in een personeel, waarin zij werkzaam zijn, zij daardoor ernstig gedupeerd worden. Dit is niet juist. Er zijn maar enkele personeelen, waarin arbeiders met een blanco kaart gelegenheid krijgen om te werken. In de personeelen van entrepreneurs kunnen zij slechts gedurende een bepaalden tijd werken. Er zijn b.v. personeelen van entrepreneurs, waar twee soorten fabrikaat geleverd wordt. Nu gebeurt het wel, dat een vakgenoot met blanco kaart in een dergelijk personeel zeer behoorlijk werk verricht, doch, omdat hij een blanco kaart heeft, zeer weinig loon ontvangt. Dat is een ongehoord schandaal. Als wij daar tegen opkomen, dan wordt ons medegedeeld, dat zulk een arbeider het door hem geleverde fabrikaat in geen enkel ander personeel zal kunnen leveren. De groote moeilijkhid is, deze menschen eenige maanden aan den gang te houden, zoodat zij weer aan het werk gewend raken. Degenen, die met hulp van Maatschappelijken Steun

herschoold worden, zijn er geheel uit; de anderen zijn er niet geheel uit, maar kunnen niet meer mee.

Moeten wij voor de ouderen, die het tempo niet meer kunnen volgen, het loon van f 25.50 handhaven? Dit zijn uiterst moeilijke gevallen. Wij willen niet slechts de belangen van de vlugge vakgenooten behandelen, maar staan ook gereed voor de minder vluggen.

Er zijn vijftig à zestig menschen uit Antwerpen hier gekomen, maar na eenige dagen gewerkt te hebben, werden zij ontslagen .

Hartog: Op grond waarvan?

Blesgraeft: Omdat het fabrikaat niet deugde. Het is moeilijk ook deze menschen aan den gang te krijgen en te houden. Of dit mogelijk is, zal de toekomst leeren.

Ten slotte behandelt spr. een geval van een leerling-verstelster, door Mug aan de orde gesteld. Spr. heeft deze zaak met den patroon van het meisje besproken. De zaak was, dat zij aanvankelijk f 8 verdiende, doch dat, na ingrijpen van het Bestuur, haar loon op f 16 werd gebracht. Eenigen tijd later werd zij ontslagen. Wat was het geval? Bij werkeloosheid der zagers kon het meisje aan het werk blijven; zij moest dan de kantoren reinigen en partijbriefjes vouwen. Toen nu haar loon tot f 16 verhoogd werd, liet men dit werk doen door iemand, die langer bij de firma werkt. Dat is niet onbillijk. Een andere zaak zou het zijn, indien de patroon een andere verstelster in dienst had genomen. Dan zou het Bestuur de noodige maatregelen hebben kunnen nemen.

De *Voorzitter* deelt mede, dat, wat het Bestuur ten aanzien van de gisteren gemaakte opmerkingen had te zeggen, nu is behandeld.

Slier heeft het woord gevraagd om te antwoorden op de gemaakte opmerkingen van Voet, Redelaar en Van Muyden. Spr. acht het een misverstand, indien Redelaar en Van Muyden uit zijn woorden hebben begrepen, dat hij een scheidingslijn wil trekken tusschen de grof- en kleinslijpers. Niets is minder juist. Spr. bedoelde, dat er een aanvang kan worden gemaakt met de liquidatie van den regeeringsbijslag voor de sorteeringen, waarop....

De *Voorzitter:* Gaat u daar niet op door, want de Regeering beschouwt de diamantindustrie als één geheel en niet als te bestaan uit verschillende groepen.

Slier: Dat weet ik wel, maar ik wil een misverstand uit den weg ruimen. Als het door een scheiding mogelijk zou worden een zekere groep loonsverhooging toe te kennen, zal Voet zich er niet tegen verzetten. Als spr. cijfers gebruikt, dan heeft hij de groepeering daarvan gevonden in het Jaarverslag. Hij begrijpt niet, waarom Voet hem dat in die mate kwalijk heeft genomen. Of wilde Voet hem speciaal treffen?

Voet: Daar heb ik geen reden voor.

Slier: Toch is het niet overbodig om nog eens over de loonen te spreken. Als spr. de lage loonen behandelt, klemt het nu nog meer dan vóór den oorlog, daar thans bijna dagelijks de levensmiddelenprijzen stijgen. Wanneer spr. aandringt op verbetering der loonen, dan vindt dit zijn oorzaak in de gewijzigde omstandigheden en niet in de door het Bestuur gevoerde loonpolitiek. Wij, leden van den Bondsraad, hebben aan deze loonpolitiek onze goedkeuring gehecht. Spr. heeft over den regeeringsbijslag nagedacht en is hierin niet de eenige; ook buiten den kring der actieve diamantbewerkers is er over nagedacht en zelfs geschreven. Deze menschen kwamen tot de zelfde conclusie als spr.

Laat de Regeering b.v. f 10.000 verstrekken aan dat deel van onze industrie, dat het niet zonder den bijslag kan stellen. Zou het niet mogelijk zijn om dit bedrag zoodanig te verdeelen, dat het overblijvende toch ten goede komt aan dat deel van de industrie....

Voet: Neen, neen!

Slier: Volgens mij moet het mogelijk zijn. Men is er reeds toe over gegaan om een deel onzer industrie zonder bijslag aan den gang te houden.

Kuyt: Toen werden wij ook gewaarschuwd.

Slier: Ik herinner er aan, dat in een vorige vergadering de Voorzitter als zijn meening heeft te kennen gegeven, dat een deel, b.v. wat betreft de 4-2 greins, het zonder den bijslag kan stellen. Spr. vraagt of er geen oplossing te vinden is?

Voet: Neen.

Mug heeft in het rapport nopens de toestanden te Antwerpen verheugende klanken gehoord en spreekt woorden van waardeering aan het adres van het A.D.B.-Bestuur. Spr. is van meening, dat, indien weer leerlingen in ons bedrijf zullen worden toegelaten, men andere voorwaarden moet stellen. Thans hebben wij er een aantal achterlijken en imbecielen bij.

Geroep: Hé, hé, hé!

Mug: Dat is zoo. Spr. zegt dit, omdat hij ervaringen in de Jeugdgroep heeft. Hij acht het van belang, hen een proef te laten afleggen, voordat zij bij ons vak komen.

Blesgraeft zou wel eens willen nagaan, wat de leerlingen den Bond gekost hebben, waarbij dan nog komen de kosten van de proef volgens de moderne psycho-technische methode, zooals sommige werkgevers dat wenschen.

Voet wil Slier in het geheel niet onaangenaam zijn. De berekening geschiedt per gesteunden arbeider. Wanneer men een aantal vakgenooten zonder bijslag laat werken, daalt het totaal-bedrag. Spr. wenscht, dat, wanneer weer over toestanden in ons bedrijf gesproken wordt, men zich tot het oogenblik bepaalt.

(Wordt voortgezet.)

Gemengd Nieuws.

De Beers.

Ontleend aan het *Handelsblad* van 13 April 1940:

„Op de heden te Kimberley gehouden algemeene vergadering van De Beers Corp. heeft de president-commissaris, Sir Ernest Oppenheimer, verklaard, dat de Mij. haar operaties niet verder zou inkrimpen, tenzij daarvoor zeer dringende redenen zouden bestaan en dan nog na rijp beraad. (Volgens berichten uit Zuid-Afrika is er nog slechts één tot het De Beers-concern behoorende mijn in werking. H. P.)

Sinds het begin van het jaar zijn de diamantverkoopen zeer bevredigend geweest. In 1939 is de diamantmarkt belangrijk verbeterd. Het uitbreken van den oorlog leidde echter gedurende eenige maanden tot sensationeele verkoopen, ofschoon tegen het einde van het jaar een achteruitgang van den handel intrad.

De president-commissaris heeft vervolgens gewezen op de krachtige financieele positie van de verschillende mijnen van het concern. De vorming van de Diamond Corp., waarin De Beers en gelieerde mijen thans 100% van het kapitaal hebben verworven, heeft het mogelijk gemaakt het hoofd te bieden aan de gevaren, die den diamanthandel bedreigden. Deze belegging blijkt thans bevredigende inkomsten af te werpen. Het kapitaal bleef onveranderd £ 5.181.963.

A.D.B.

De Diamantbewerker publiceert het volgende staatje:

Loop van het ledental.

16e week — Van 15 April tot 21 April 1940.	
Waren werkzaam	5481
Waren werkloos met uitkeering	1632
Waren werkloos zonder uitkeering	2413
Gemobiliseerden	1530
Waren ziek	271
Waren invalide	590
	11917

Op Maandag 22 April 1940 hebben zich 1530 leden werkloos aangemeld.

Berichten uit Londen.

Deze week zal de Diamond Trading Cy. verkoopen houden. In diamantkringen te Londen verwacht men, dat de prijzen voor de aan te bieden partijen opnieuw zullen stijgen.

De laatste serie verkoopen werd eind Maart gehouden. Daarbij werd, zooals reeds gemeld, voor een waarde van ongeveer £ 500.000 ruwe diamant verkocht. De prijzen werden gehandhaafd op een hoogte welke van 25% tot 75% boven het vooroorlogsche peil liggen. Men is echter van meening, dat de prijzen bij de laatste verkoopen niet volkomen gerechtvaardigd waren; dit met het oog op de depreciatie van het Pond-sterling gedurende den oorlog en de stijging van assurantie- en andere kosten.

De totale verkoopen in het laatste kwartaal bedragen, volgens niet officiëele berichten, ten minste £ 3.75 millioen. Over het geheele jaar 1939 bedroegen de verkoopen slechts iets meer dan £ 5 millioen. Het recordjaar was 1937 met een totale verkoop van £ 9.3 millioen.

Naar alle waarschijnlijkheid zullen voor het beginnen van de vacanties nog twee verkoopen gehouden worden en men hoopt, dat het bedrag der verkoopen over een half jaar de £ 6 millioen zullen benaderen zooal niet overtreffen.

* * *

Ingevolge een decreet van het ministerie van Handel, moeten alle voorraden industriëele diamant bij de handelaren worden geregistreerd en moeten van de voorraden geregelde opgaven worden verstrekt.

Extra belasting.

The Diamond News bericht, dat de Regeering van Zuid-Afrika het voornemen heeft de inkomsten-belasting voor de diamantmijnmaatschappijen te verhoogen met twee shilling in het pond sterling, met het oog op de buitengewone uitgaven, die het gevolg zijn van den oorlog. De goudmijnen betalen deze belasting reeds.

Wereldverbond.

De *Diamantbewerker* van 26 April 1940 meldt:

Donderdag 18 April 1940 werd een Bureelzitting van het Wereldverbond te Antwerpen gehouden.

Aanwezig waren voor Amsterdam: Dr. Henri Polak, Bern. Van Praag en Is. Voet.

Voor Antwerpen: Alf Daems, Jan Bartels, Herm. Van Doeselaer.

De overige leden waren door den politieken toestand in hun land weerhouden.

De zitting was zeer belangrijk en opeenvolgens werden de toestanden behandeld in verband met de organisatie in Zuid-Afrika, Amerika, Duitschland en Palestina.

Maatregelen werden besproken om de belangen der industrie internationaal te regelen, contact te nemen met de verschillende organisaties, om door gezamenlijke krachtsinspanning het gevaar te voorkomen, dat bestaat door den onderlingen concurrentiestrijd.

Een voorstel van het Bestuur van het Wereldverbond werd besproken, dat beoogt meer voeling tusschen de bondsraden van Amsterdam en Antwerpen, om in gemeen overleg tot accoord te komen in verschillende vraagstukken, die actueel zijn en door goeden wil van werkgevers en werknemers tot heilzame toepassing in de nijverheid kunnen omgezet worden.

Diamanten in Denemarken.

De Belgische Diamantnijverheid van April 1940 meldde:

„Uit Kopenhagen komt het eigenaardige bericht, dat bij het boren op het terrein van een fabriek in de Deensche hoofdstad, op een diepte van 85 meter, op een hard gesteente gestooten is. Het onderzoek van den uitgeboorden grond leidde tot een verrassende ontdekking. Men zag in het boorsel eenige kleine steenen met kristalachtige, glanzende, breukvlakken, als bij echte diamanten. Men kon met deze kleine steenen zeer gemakkelijk glas snijden.

Wij geven dit bericht met het noodige voorbehoud. Het is niet de eerste maal, dat men meent diamant gevonden te hebben, hetgeen ten slotte bleek op fantasie te berusten."

(Ook hier te lande, o. a. in de Geldersche Graafschap, worden zulke gesteenten aangetroffen; zij werden ook wel eens geslepen; met diamant hebben zij natuurlijk niets uit te staan. Wij zullen ons dus maar om de Kopenhaagsche diamanten niet druk maken — en de bewoners van de Deensche hoofdstad hebben tegenwoordig wel andere steenen op hun hart liggen, zoodat de gevondene hun wel onverschillig zullen laten.)

Invoer in de V. S.

De Dag (Antwerpen) publiceert het volgende staatje nopens den invoer van ruw diamant in de Vereenigde Staten in de maand December 1939 en in dezelfde maand van 5 voorafgaande jaren:

December	Karaat	Dollar
1934	369	19.123
1935	13.072	252.541
1936	7.956	503.193
1937	3.271	220.437
1938	3.890	376.619
1939	9.686	592.996

Hierop volgt dit staatje nopens den ruwinvoer over de laatste jaren:

December	Karaat	Dollar
1934	53.754	2.739.278
1935	81.793	4.271.502
1936	97.676	6.230.902
1937	97.219	7.669.663
1938	91.748	7.075.159
1939	153.982	7.956.397

Dan de beide volgende staatjes van gelijken aard nopens den invoer van geslepen diamant:

December	Karaat	Dollar
1934	17.195	860.942
1935	27.507	1.356.292
1936	54.287	2.832.298
1937	13.895	846.632
1938	40.080	2.043.749
1939	34.446	2.171.739

December	Karaat	Dollar
1934	208.916	9.900.701
1935	330.441	15.530.272
1936	445.610	22.707.703
1937	514.719	30.091.129
1938	330.899	17.016.043
1939	488.154	27.417.273

Vrouwen Vredesgang in 1940.

Voor den Vrouwen Vredesgang 1940, die op 18 Mei (den Zaterdag na Pinksteren) te Amsterdam zal worden gehouden, heeft zich een Comité van Aanbeveling gevormd, waarin zitting hebben genomen de dames: Jkvr. C. M. van Asch van Wijck, Zeist; Mr. B. Bakker-Nort, Den Haag; mevr. B. van den Bergh-Willing, Wassenaar; mevr. F. de Boer-van Iterson, Heemstede; mej. A. W. Bos, Den Haag; mevr. N. C. Bouma-van Strieland, Den Haag; mevr. M. W. Bijl-Viets, Den Haag; mevr. M. van der Colk-Schmidt, Haarlam; mevr. N. Dyserinck-van Gilse van der Pals, Aerdenhout; mevr. F. J. van Gelder-Droste, Den Haag; mej. L. C. A. van Eeghen, Doorn; mevr. H. C. Haman, Amsterdam; mevr. A. Gouverne-Zaadnoordijk, Huizen (N.H.); mevr. M. van Houten-Smallenbroek, Groningen; mevr. J. C. Isbrücker-Dirksen, Scheveningen; mevr. B. Langeveld-Hebbenaar, Haarlem; mej. Rosa Manus, Amsterdam; mevr. E. C. de Monchy-Haitink, Den Haag; mevr. J. C. Oud-Fischer, Rotterdam; mej. E. H. Piepers, Bilthoven; mevr. Ch. L. Polak-Rosenberg, Amsterdam; mevr. dr. W. H. Posthumus-van der Goot, Amsterdam; mevr. C. Ramondt-Hirschmann, Den Haag; jkvr. J. Repelaar van Driel, Scheveningen; mevr. H. Roland Holst-van der Schalk, Heemstede; mevr. L. Romeijn-Tuckermann, Den Haag; mevr. W. A. L. Ros-Vrijman, Den Haag; mevr. A. E. Talens-Ebbens, Apeldoorn; mej. mr. M. A. Tellegen, Utrecht; mevr. C. de Vlugt-Flentrop, Amsterdam; mevr. M. Wibaut-Berdenis van Berlekom, Amsterdam; mej. E. M. van Wijngaarden, Terschelling.

In den stoet zullen dit jaar voor het eerst behalve doeken „Vrede" ook mede worden gedragen doeken met „Gerechtigheid," „Liefde" en „Internationale Rechtsorde," zulks in overeenstemming met den oproep, in ons land verspreid, waarin de volgende zinsnede is opgenomen: „De Vrouwen Vredesgang heeft, nu het oorlogsgeweld rondom ons woedt, meer dan ooit ten doel, de vrouwen zich te laten bezinnen op het begrip „vrede," waarmee bedoeld wordt de opbouw van een Internationale Rechtsorde, een internationale gemeenschap op de basis van Gerechtigheid en Liefde."

Van een groot aantal vereenigingen van verschillende richting werd medewerking ontvangen. Tal van comités zijn gevormd, die de propaganda plaatselijk ter hand hebben genomen. De administratie, Centraal Vredes Bureau, Laan van Meerdervoort 19, Den Haag, verschaft gaarne inlichtingen en propaganda-materiaal, waar geen plaatselijk comité is gevestigd.

Kampwerk voor jeugdige werkloozen. Drie maanden naar „De Vosseberg."

Het kampwerk voor jeugdige werkloozen wordt in het werkkamp De Vossenberg te Vierhouten voortgezet. In de periode, welke achter ons ligt, is het nieuwe kamp nog in menig opzicht verbeterd, zoodat het thans inderdaad aan alle eischen voldoet.

Intusschen zijn weer nieuwe plannen op stapel gezet om uitbreiding aan het kamp te geven, o. a. door den bouw van een centrale werkplaats.

Met ingang van 14 Mei a.s. kan weer een groot aantal werklooze jongens van 16—24 jaar voor een periode van 3 maanden in het kamp geplaatst worden. Wij wekken onze stapel gezet om uitbreiding aan het kamp te Vierhouten deel te nemen.

Ter inlichting deelen wij nog mede, dat er geen kosten aan verbonden zijn. Alle reis- en verblijfkosten (ook de reiskosten voor de vrije weekeinds om de 4 weken) zijn voor rekening van het kamp, terwijl bovendien f 1.75 zakgeld per week en werkkleeding wordt verstrekt. Het kamp staat onder de bekwame leiding van Tom van Maanen, die bijgestaan wordt door een staf van medewerkers.

In het kamp wordt 's morgens gewerkt; de middag- en avonduren worden besteed aan ontwikkelingsarbeid (onderwijs en sport) onder deskundige leiding, lezingen, wandelingen enz.

De werklooze jongens, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, moeten zich uiterlijk 9 Mei 1940 schriftelijk aanmelden onder opgave van naam, adres, woonplaats, leeftijd en beroep, bij A. de Ruyter, secretaris Moderne Centrale voor Werkloozenzorg p/a N.V.V., Amstel 224, Amsterdam, C.

Het Troelstra-Oord.

Sedert eenige dagen zijn de gebouwen van de Stichting te Beekbergen door de militairen ontruimd.

Binnen enkele weken zullen zij dus weer aan hun eigenlijke bestemming kunnen voldoen en hun gastvrije zalen weer wagenwijd open zetten voor vacantiegangers.

Voor inschrijving hiertoe richte men zich tot den bedrijfsleider.

Het gebouw te Egmond aan Zee werd op 15 April geopend.

Voor aanvragen nopens dit gebouw wende men zich tot den bedrijfsleider aldaar.

Ten opzichte van Avegoor te Ellecom kan worden medegedeeld, dat daar alle kamers voor de Pinksterdagen besproken zijn.

Ons Huis, Rozenstraat.

Zondag 5 Mei 1940 van 2—5 uur Familiemiddag. Door het meisjeskoor zal worden opgevoerd: *Jantje in Modderstad;* verder liedjes door kinderkoor en jongenskoor, en een rhythmisch dansje. Toegang voor volwassenen 12 cent, voor kinderen tot 14 jaar 6 cent (geen kinderen zonder geleide).

Kaartverkoop dagelijks van 10—12, van 2—4 en van 7—10 uur (behalve Zaterdagmiddag).

Advertentiën.

Heden overleed, na een kortstondig ziekbed, onze lieve vrouw, moeder en grootmoeder

BETJE VOS—LELIE,

in den leeftijd van 74 jaar.

Uit aller naam:
S. VOS.

Amsterdam, 24 April 1940.
Smaragdstraat 20 huis.

De Jeugdgroep.

Bezoekt allen de

S L O T B I J E E N K O M S T

op Zondagavond 26 Mei 1940 in het gebouw

Handwerkers Vriendenkring.

Het programma wordt uitgevoerd door de Speeltroep.

Spreker is Dr. Henri Polak.

De toegangsprijs bedraagt 20 cent, belasting inbegrepen. Kaarten zijn aan de bekende adressen verkrijgbaar.